

Tabela ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglas po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefona št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 33.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 2
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri pošt. čekov
zavodu št. 11.812

Ljubljana, 7. februarja.

Za naše gospodarstvo prihajajo iz
veliki težki časi. Velik del našega
gospodarstva stoji direktno pred ekstenzi-
vno katastrofo. Glasovi, ki prihajajo iz
vseh vinogradnikov ter vseh onih, ka-
ker življenje je v tesni zvezi z vi-
nokupčijo, so obupni. Kleti vinskih
proizvedenkov so polne pridelka. Veči-
anske so že zaloge iz leta 1922., v
sagraciji je zaloga iz leta 1923. na-
pajali dobri kvaliteti in nizkim cenam.
Proizvajalci stroški daleko presegajo
prodajno ceno. Opustitev vinogradov
nara nastopiti kot nujna posledica.

Za našega malcega vinogradnika je
prodaja vina življensko vprašanje. Iz
kupčka vinske kapljice si vinograd-
nik zase in za svojo rodbino kupuje
vsakdanji kruh in vse potrebščino od
solja do obleke. Vinski krizi, v kate-
ri so zabredli jugoslovanski vino-
gradniki, zlasti pa slovenski, leži veli-
ko socialno vprašanje našega naroda.

Vinogradniki obtožujejo radikalno
vlado, da se ne zaveda svojih nalog
in svojih dolžnosti napram njihovi-
m gospodarskim panogam. Vlada ni
krenila ničesar, da bi se omogočil
eksport našega vina. Ne samo to! Se
nevarnostj smo, da se na široko od-
prejo vrata konkurenci italijanskega
vina, ki je po svoji moči in produktiv-
ni ugodnosti sposobno, da mahoma
prekora slovensko vinogradništvo. Vla-
da pritiska brez vsake previdnosti s
trajnim davčnim vijakom, vlada je
stvarila in povišanjem prevoznih, le-
talnih in skladišnih tarifov naravnost
sestavljene razmere.

Od radikalije, ki je na vseh poljih
v našem zadnjega leta povzročila toliko
preseče, ne moremo pričakovati, da bi
bili za tako važno gospodarsko pano-
jo, kot je vinogradništvo, kaj ukreni-
li. Treba pač priznati, da se zruši ra-
dikalni režim. Zlastno in vse obso-
lje vredno pa je stališče, ki ga je v
najnem času zavzela sredi katastro-
fne vinske krize stranka, ki ob vsa-
priliki poudarja, kako velika pri-
teljstva in nespovedljivost je intere-
sov slovenskega ljudstva. V mislih
namo tisto stranko, ki je pri zadnjih
kupčinskih volitvah pod slovensko
avtonomijo ohetala Slovencev zlato
prehoda, sedaj pa najkramo isto SLS
pod onimi, ki so pritrvali na zadnji
slovenskem vinogradništvu smrti
darec.

SLS v Ljubljani je sklenila in zahtev-
a, da se občinska trošarina na vino,
brez ozira na kakovost, zviša na več
kakor na 4 Din pri litru. Kar zvršev-
je med vinogradniki, pa tudi med
trgovci, ki se pehačo s prodajo vina,
so začeli za nakano zastopnikov
SLS v ljubljanskem občinskem svetu.
Vidno pozna razmere, je takoj videl,
da je ta udarec namenjen proti dolenj-
skim in brenčkim in tudi vsem osta-
lim slovenskim vinogradnikom, za ka-
tere je Ljubljana največji konsument,
za nekatere pa celo konsument, ki jim
odvzame ¼ njihove produkcije.

Sedaj so klerikalci pokazali, kol-
iko so vredne njihove avtonomijske
oblike slovenskemu ljudstvu. V ro-
kah imajo le avtonomijo ljubljanske-
ga mesta in kaka je njihova avtono-
mijska politika v praksi. Z dejanjem
je neobitno pokazala SLS, da je še
dalejša, kadar treba čuvati koristi
slovenskega gospodarstva, kakor pa
radikalni režim. Kako so klerikalci
trifali v Beogradu, ko je država
zvela 35 par državne trošarine na
liter vina! Posovali so državo in
vinski kratkovidneže proti njej, so-
daj na hoče SLS sama vpeljati na
tržnico in na vsa vina ne le nekaj par-
centov kar 17 K 40 vin. občinske tro-
šarine.

Okolodani ne bodo le vinogradni-
ci, ne le gostilničarji in vinski trgovci,
marveč zlasti tudi najširši sloji in
najširša množica ljubljanskih konsument-
ov, ki bodo morali za čašo navadnega
vina plačati isto trošarino, kakor pre-
možni meščani, ki si lahko privoščijo
kvalitetna vina. Tudi dokaz za kleri-
kalno pojmovanje socialne pravičnosti!

Kako je močeno, da je SLS zavzela tako
bečuvno stališče? Na to je samo en od-
govor možen: Njeni strankarski interesi
so il več, kakor interesi slovenskega ljud-
stva. Klerikalna »Gospodarska zveza«,
ki le zadruga le na videz, v resnici pa le
velepekulacija z banalskim vinom, ta ima
interese, da se domačega konkurenta kom-
pletno ubije.

SLS je »Gospodarska zveza« blizje.
Kakor dolenjski, ali štajerski vinogradnik
lubi nego slovenski gostilničar in draž-
ji nego ljubljanski konsument.

Naš parlament Wilsonu

ZALNA MANIFESTACIJA NARODNE SKUPŠČINE. — GOVORA PRED
SEDNIKA JOVANOVIČA IN MINISTRA NIČIČA. — ODBOR ZA PRE-
TRES RIMSKIH POGOVB.

Beograd, 7. februarja. p. Ob pol 10. uri
je bila odprta plenarna seja narodne
skupščine, na kateri so posl. Voja La-
zič in tovariši (55 po številu) predlagali,
naj se stavi pred sodišče bivši minister
dr. Laza Markovič. Prepis predloga za
obtožbo so je izročil vsem poslanecem.
Pred prehodom na dnevni red se je vr-
šila veličastna manifestacija v čast umr-
lemu predsedniku Woodrowu Wilsonu.
Predsednik skupščine Ljuba Jovanović
je v slovesnem govoru pozval zbornico,
naj se pridruži zalovanju vsega sveta ob
smrti enega največjih človekoljubov. Na-
glašal je Wilsonovo blagohotnost za
procvit našega naroda in poudarjal, da
je bil baš Wilson tisti, ki je našemu na-
rodu pomagal, da niso klonili naši naj-
boljši duhovi, ki so se trudili in žrtvo-
vali za svobodo Srbije in Crne gore. Za-
to je bilo odveč, ako bi temu velikanu
klicali »Slava«, temveč mu moramo kli-
ceti »Hvala«.

Temu klicu se je pridružila cela zbor-
nica, ki je ves govor poslušala stoje, s
soglasnim klicem: »Hvala mu!«.

Minister zunanjih zadev dr. Ničič je
nato izjavil, da se pridružuje v imenu
vlade besedam skupščinskega predse-
dnika v proslavljanju našega velikega do-

brotnika Wilsona. S smrtjo Wilsona je
izginila s sveta ne samo velika osebnost,
temveč tudi velik človek. Glavno
njegovo delo je bila ustanovitev Zveze
narodov. V vojno je šel iz idealnih mo-
tivov, hoteč izvojevati svobodo tlač-
nim narodom. Za nas so je potegoval
Wilson zlasti pri mirovnih konferencah.
Ako ni mogel doseči vsega za nas, kar
je zahtevala naša pravica, je bilo to sa-
mo zato, ker sta bila Anglija in Francija
vezani z londonskim paktom. Zato osta-
ne vedno spomin na Wilsona v našem
narodu. S »Slava«-klici celokupne zbor-
nice je bil sprejet tudi ta govor.

Zbornica je nato prešla na volitev
članov za proučevanje konvencij med
Jugoslavijo in Italijo. Od 21 članov je
dobila vladna večina (radikalci, Nemci
in džemijet) 11 glasov, a opozicija 10
glasov. Demokrati so v odbor delegira-
li tudi posl. prof. Reisnerja.

Za predsednika odbora je bil izvoljen
posl. Suhotič. Minister zunanjih poslov
dr. Ničič je zahteval nujno postopanje,
a odbor je svojo prvo sejo odročil šele
za jutri ob 10. uri.

Seja skupščine je bila zaključena ob
13., prihodnja bo jutri ob 9. uri.

Radikali krijejo Lazo Markovića

BURNA SEJA RADIKALKEGA KLUBA. — SPOR MED MARKOVI-
ČEM IN RANKOVIČEM. — PAŠIČ SE VEDNO BOLAN.

Beograd, 7. februarja. p. Radikalni
poslanski klub je danes popoldne razprav-
ljal o slučaju dr. Laze Markovića. Seja,
ki je bila zelo burna, se je vršila od pol
petih do osmih zvečer. G. Pašić se je ni
udeležil, češ, da je še vedno bolan. Na-
mesto njega je poročal Zarko Miladinović
o tekočih vprašanjih v narodni skup-
ščini, zlasti pa o težavah v sekciji zako-
nodajnega odbora za izdelavo zakona o
centralni upravi. Za njim je klubov pre-
sednik g. Marko Gjuričić, poročal o pred-
logu za obtožbo Laze Markovića, h ka-
teremu mora radikalni klub zavzeti svoje
stališče. Poudaril je, da je vlada popol-
noma solidarna z Markovičem, ker ima
po njenem mnenju nastop opozicije pro-
ti Markoviču samo namen škodovati in-
teresom radikalne stranke.

O stvarih so govorili še poslanci Ne-
šić, Ranković, Dragović, Pavlovič in dru-
gi. Vsi so naglašali, da ma obtožba proti
Markoviču namen, škodovati radikalni
stranki. Zato je treba za vsako ceno naj-
ti modus, da se napad odbije. Poslanec
Mihajlo Ranković je zatrjeval, da on
opoziciji ni izročil nikakršnih aktov za
obtožbo proti Markoviču. Dejal je, da je
pripravljen preje izvršiti samomor, nego
denuncirati svojega tovariša. On se je
boril proti Lazi Markoviču le v krogu
svojih prijateljev. Nekateri govorniki se
zahtevali, naj se obtožbo tudi ministri
bivšega koalicijskega kabineta, kar ti
bila dobra kontra poteza. Ker je Laza
Marković izjavil, da se hoče zagovarjati,
so radikalni poslanci izrazili željo, da
najprej prouče obtožnico, kar naj se iz-

vrši do ponedeljka. Med tem naj se tudi
reši spor med Markovičem in Rankovi-
čem. V ponedeljek popoldne bo klub skle-
pal o tem sporu in ga skušal ugodno po-
ravnavati.

Beograd, 7. februarja. Ljuba Jovano-
vič in Marko Gjuričić sta v zvezi s te-
žavno situacijo radikalov danes posetila
Pašića. — Po seji radikalnega kluba so
konferirali Laza Marković, Marko Trif-
ković, Voja Janić, Srskić in Krsta Mi-
letić. Kakor doznava »Pravda«, vlada v
vrstah radikalcev velika nezadovoljnost
radi avaptur Laze Markovića. Zato sku-
šajo voditelji stranke najti način, da po-
mirijo nezadovoljne elemente v stranki.
V ta namen lansirajo v javnost vesti,
da je obtožba opozicije proti Markoviču
le premišljena ataka na radikalno stran-
ko, vsled česar je treba ta udarec od-
biti. Zato širijo radikalni vesti, da bo-
do predlagali, da se stavijo pod obtožbo tu-
di dr. Kumanudi, dr. Žerjav, Voja Ma-
rinković in še nekateri drugi bivši de-
mokrati ministri. Zadnje dni vlada v
radikalnem klubu sploh težka atmosfe-
ra, ki jo še bolj otežkoča afera bivšega
ministra Jankovića, ki je bil s sklepom
beogradskega sodišča popolnoma diskva-
lificiran.

LAZA MARKOVIČ ODLOŽI
MANDAT?

Beograd, 7. februarja. r. »Novosti« pl-
šejo: V radikalnih političnih krogih se
govori, da je Laza Marković sklenil po-
dati ostavko na svoj mandat, da s tem
olajša stališče radikalnemu klubu.

Optimizem v opozicijskih vrstah

UGODEN VTIS POSETA PRINCA PAVLA V ZAGREBU. — POSVE-
TOVANJA MUSLIMANOV IN KLERIKALCEV Z RADICEVCI. — IZ-
JAVA JUGOSLOV. KLUBA V SKUPŠČINI.

Beograd, 7. februarja. p. Danes je
opozicija proučevala načrt delovnega pro-
grama, ki ga je izdelal Ljuba Davidović
in izročil dr. Korošcu in dr. Spahi. Dr.
Spaho osebno je za ta načrt, a predložil
ga hoče še svojem klubu v pregled. Ra-
zen tega bi muslimani radi izvedeli tudi
za mnenje radičevcev, radi česar odpotu-
je jutri v Zagreb dr. Behmen, ki bo tam-
kaj konferiral z dr. Lorkovićem. Na opo-
zicijo je napravil globok utis poset prin-
ca Pavla v Zagrebu. Opozicija razume ta
dogodek v smislu, da je s tem aktom
izražena želja po izboljšanju političnega
položaja. Po gotovih znakih sodeč je pri-
čakovati v najkrajšem času izpremembo
režima.

Slično kakor muslimani, se je izjavil
tudi jugoslovanski klub, da hoče najprej
čuti mnenje radičevcev. Zelo umerjeno
in diplomatsko, kakor nikdar ne govore
doma, so klerikalci v seji narodne skup-
ščine podali po posl. Kulovcu izjavo, da
stojte na stališču edinstva države, da ho-
čejo samo ustavo, en državni teritorij,
eno državljanstvo z enotnim državljan-
skim pravom in eno državno oblast, ki
se očituje v zakonodaji (!), upravi, pra-
vosodju in enem parlamentu.

RADIČ NE ZAUPA VEČ KOROŠCU?

Zagreb, 7. februarja. r. Po vrnitvi dr.
Lorkovića iz Dunaja se je takoj raznesla

vest, da HRSS ne zaupa več dr. Koroš-
cu. Navajalo se je več razlogov, med
njimi Pašičevo odvijeno pri rimskem
papežu in znani klerikalni egoizem. Zdal
lansira HRSS vesti v istem smislu: Ko-
rošec ne bo več predsednik, ki sporoča
mnenje Radičevega, ampak sta za to de-
legirana dva poslanka, kojih eden bo
podpredsednik dr. Maček, ki bosta ne-
posredno v Beogradu na razpogo za
pogajanja. Očividno sta Radič in Lorko-
vič v strahu, da bi se Korošec pogodil
za njihovim hrbtom z radikali. Izreco
se naglašja, da se Koroševa taktika ne
odobrava v vseh podrobnostih.

VLADNI MANEVRI V STISKI.

Beograd, 7. februarja. p. Vlada lansira
v svoje časopise vesti, da Svetozar Pri-
bličević te dni izstopi iz demokratske
stranke in se priključi radikalcem. Te
vesti so zlobna izmišljotina.

VESTI O ATENTATU NA RADIČA.

Dunaj, 7. februarja. j. Kakor javlja
»Sochshrublatt« iz Praga, so bile tam
razširjene govorice, da je Stjepan Radič
postal na Dunaju žrtvo umora. Te vesti
so dočela neosnovano. Radič se nahaja
v popolnem zdravju še vedno na Dunaju.

Vsi na športni karneval
dne 9. februarja v Narodni dom

Protinemske demonstracije v Ameriki

RAZBURJENJE RADI NEMŠKEGA IZZIVANJA OB WILSONOVI
SMTI.

Washington, 7. februarja. j. Med po-
grebom bivšega predsednika Wilsona je
prišlo do demonstracij pred nemškimi
poslaništvom, ki ni izvesilo zastave na
poldrog. Avstrijsko in nemško poslani-
štvo sta izvesili zastavi na poldrog šele
danes z motivacijo, da je ameriška vla-
da šele večeraj proglasila narodno žalo-
vanje. (Poročilo o pogrebu samem pri-
našamo na 2. strani v rubriki »Po svetu«).

Washington, 7. februarja. a. (Reuter)
Z ozirom na to, da nemško poslaništvo

ob priliki smrti bivšega predsednika
Wilsona ni hotelo izobesiti zastavo na
poldrog, je množica razobesila pred po-
slopjem poslaništva ameriško zastavo.

BIVSI PREDSEDNİK TAAFT
OSOLEL.

Pariz, 7. februarja. s. Po vesteh iz
Washingtona je bivši predsednik Taft,
ki je bil sedaj predsednik najvišjega so-
dišča, obel na hudi želodčni bolezni.
V njegovi okolici se izjavlja, da je nje-
govo stanje zelo resno.

Pred referendum v Grčiji

VENIZELOS SE UMAKNE LE ZAČASNO. — REPUBLIKANCI RAČU-
NAJO Z GOTOVOSTJO NA ZMAGO.

Atene, 7. februarja. j. Za ljudsko gla-
sovanje, ki se pričakuje za konec februa-
rja in ki ga bo izvedla nova vlada Ka-
fandarisa, se že sedaj vrše priprave. Re-
publikanska stranka je zelo optimistična
tor računa s večino 150.000 glasov za

opravo monarhije. Venizelos, o čigar
bolezni se govori, da je bila le diploma-
tična, se namerava po rešitvi rešimske-
ga vprašanja zopet povrniti v politično
življenje. Sedaj bo odšel na oddih v svoj
rojni kraj na Kreti.

Ministrski svet

Beograd, 7. februarja. p. Vlada je na
današnji seji pod vodstvom g. Trifkovića
razpravljala o obtožbi opozicije proti
Lazi Markoviču. Sklenila je čakati, da
o tem sklepa radikalni klub, ko ozdra-
vi g. Pašić.

Tudi glede zakonskega načrta o cen-
tralni upravi, pri katerem je vlada do-
živela v sekciji zakonodajnega odbora
silen fujasko, so odločitev prepušča klub-
u. Vlada s svoje strani je sklenila vztra-
jati pri svojem predlogu, da bo obsto-
jalo še 14 ministrskih resortov. Zahte-
vala bo, da kralj imenuje samo predse-
dnika vlade, a ostale ministre naj imenu-
je predsednik ministrskega sveta sam.
Vendar se bo vlada ravnala po sklepu
kluba.

Invalidski zakon zopet odgoden

INVALIDSKI ZAKON ZOPET OD-
GODEN.

Beograd, 7. februarja. p. Današnja so-
ja vlade je pretresala tudi zakonski na-
črt o invalidih ter sklenila, da to vpra-
šanje odloži. Tozadevni zakonski načrt
je vrnila komitetu ministrov, da ga po-
novno prouči. Kakor je znano, je bil ta
zakonski načrt do danes že trikrat pred
ministrskimi komiteti, a je vlada nepre-
stano zavlačevala toliko važno naci-
onalno vprašanje. Vzrok, ki ga navaja
vlada, je baje izjava finančnega ministra
da za izdatke, predvidene v načrtu nima
kritja v državnem proračunu. Ministr-
skemu komitetu, v katerem je tudi fi-
nančni minister, je na videz stavljen
rok dveh dni, da poroča o svojem delu
vladi.

Zadovoljstvo v Rimu

Rim, 7. februarja. j. V diplomatskih
krogih je napravilo zelo dober vtis, da
so je pogodba o italijansko - jugoslo-
venskem sporazumu glede Reke pred-
ložila narodni skupščini. V tem se vidi
nov dokaz, da namrava jugosloven-
ska vlada odkrito in lojalno izvršiti
rimsko pogodbo. Menijo, da na ratifi-
kacijo pogodbe od strani Jugoslavije
ne bo treba dolgo čakati. Takoj nato
se bo pogodba ratificirala od strani
Italije, in sicer s kraljevskim dekre-
tom, ker je parlament razpuščen.

VELIKANSKA SLEPARSTVO V
AMERIŠKI DRŽAVNI UPRAVI.

Pariz, 7. februarja. a. Pariška izdaja
lista »Daily Mail« poroča iz Washing-
tona, da je vrhovni svet prejel zahtevo
na uvedbo preiskave proti tajniku drž.
zakladnice Mellonu, proti generalu Dau-
ghertyju in drugim odličnim politikom,
češ da so izdajali ali sodelovali pri iz-
dajanju obligacij državnega posojila,
takoimenovanega »posojila svobode«, v
dvojnih izvodih.

LAVINA PODSULA CELO VAS.

Bratislava, 7. februarja. a. Danes do-
poldne so dospelo vesti, da se je na Slo-
vaškem dogodila velika elementarna ka-
tastrofa, ki je zahtevala 18 človeških
žrtv. Snežna lavina je zasula celo vas.
Dospelo vesti dosedaj še niso točne, ker
je ponesrečena vas zelo oddaljena od
železniške proge.

»N. WR. JOURNAL« ZOPET
DOVOLJEN.

Beograd, 7. februarja. r. Minister no-
tranjih del je dovolil, da sme v našo
džavo prihajati dunajski list »Neues Wie-
ner Journal«.

Francoski parlament

Komunistična obstrukcija. — Sožalje
amerikemu parlamentu.

Pariz, 7. februarja. j. Zbornica je dan-
es dopoldne s 521 glasovi vladni pred-
log za prihranek ene milijarde frankov
v budžetu 1924 sprejela. Vsi komunis-
tični predlogi so bili odklonjeni. Po
svetovanju so bila na to odgojena na
popoldne. Komunisti so nadaljevali ob-
strukcijo. — Predlogi za redukcijo
višjih častnikov, kakor tudi mnogi dru-
gi so bili odklonjeni. Nato je pričela
razprava o izreku sožalja amerikemu
parlamentu o priliki smrti bivšega pre-
sednika Woodrowa Wilsona. Sklenilo se
je sporočiti, da je zbornica globoko po-
trta nad smrtjo Wilsona in da bo obja-
žala temu velikemu državniku, pod čie
gar predsedstvom je Amerika našla
Franciji in drugim zaveznicom sredi
grozne vojne nenadomestljivo pomoč
vedno hvaležen spomin.

ZELEZNICA NEW YORK-
BUENOS AIRES.

Buenos Aires, 7. februarja. e. Med
narodni kongres za javna dela, ki zboru-
je tu, je sklenil, da se zgradi železnica,
ki bo vezala Južno Ameriko s Severno
ter bo v Južni Ameriki šla preko držav
Kolumbija, Ekuadorja, Brazilije, Boliv-
je, Peruanske, Paragvajia in Argentini-
je, kjer bo končala v Buenos Airesu. Zele-
znica bo vkljub velikim težavam zlasti na
1500 km dolgem odseku proge preko
Kordiljer zgrajena v desetih letih. Iz New
Yorka v Buenos Aires bo trajala vožnja
samo 7 dni, dočim je sedaj treba za isto
pot po morju 18 dni.

Inozemske borzo

7. februarja.

CURII: Beograd 6.80, New-York 574,
London 24.81, Pariz 26.75, Milan 25.20,
Bu. Impešta 0.0205, Praga 16.6550, Bukare-
šta 2.95, Dunaj 0.06125.

TRST: Beograd 26.90 do 27.16, Dunaj
0.0820 do 0.0825, Praga 66 do 66.40, Pariz
106.90 do 106.40, London 98.65 do 98.80,
New-York 22.75 do 22.85, Curib 800 do
300, dinarji 26.95 do 27.20, dolarji 22.75
do 22.85, carinski franki (20 zlatih) 88.25
do 88.75, uradni tačaj zlote lire 439.142.

DUNAJ: Beograd 840 do 844, Berlin
15.50 do 16.10, Budimpešta 2.43 do 2.53,
Bukarešta 263 do 265, London 306.800
do 307.800, Milan 31.14 do 31.16, New-
York 70.935 do 71.185, Pariz 3292 do 3308,
Praga 2053 do 2063, Solija 520 do 525,
Curib 12.355 do 12.405, dinarji 837 do
843, dolarji 70.860 do 71.200, lire 3100 do
3120.

PRAGA: Beograd 41.375, Dunaj 4.81,
Rim 152.75, London 150.05, New-York
84.8750.

BERLIN (v milijonih): Beograd 51.121,
Milan 186.134, Praga 123.780, Pariz
107.705, London 13.154.500, New-York
4.189.500.

LONDON: Beograd 370, Berlin 18 in pol
bilijonov, Italija 98.75, New-York 432.81,
Dunaj 307.000, Praga 148.75.

NEW-YORK: Beograd 110, Berlin
0.000.000.0024, London 432, Pariz 404.25
švica 1744, Italija 489.50, Dunaj 0.14, Bu-
dimpešta 0.33, Praga 291.25.

TERMINSKA KUPCIJA S KAVO.

TRST, 7. februarja. (Cene za 100 kg
ne'io, brez akonta.) Za mare 620. 605; za
majnik 610, 595; za julij 610, 595; za sep-
tember 610, 595; za december 605, 590.
Tendence žvrsta. (Odslej bomo v informa-
cijo našega trgovstva redno priobčevali
kavne terminske tečaje s tržaške blagovne
borze vsak torek, v slučaju izrednega va-
lovanja pa tudi med tednom. Ured.)

Političen položaj v Evropi

Dr. Benešev ekspozice v praškem parlamentu

Praga, 6. februarja. Zunanji minister dr. Beneš je imel na današnji seji zunanje odelce poslanske zbornice, ki je odprl predstavljal Nemec s spornim govorom za predsednikom Wilsonom, zanimiv ekspozice o zunanji politiki in novi periodici mednarodnega položaja. Izvajal je med drugim:

NOVA PERIODA MEDNARODNE POLITIKE.

S sklenitvijo zveze s Francijo je končana prva perioda češkoslovaške zunanje politike. Z nastopom socialne vlade v Angliji, priznanjem sovjetske Rusije s strani Anglije in Italije, s pripravo novih razmer v Franciji in s sodelovanjem Amerike v evropskih gospodarskih vprašanjih, je nastopila nova perioda mednarodne politike, ki bo prinesla Evropi končno trajen mir.

MALA ANTANTA IN ORGANIZACIJA SREDNJE EVROPE.

Nato je dr. Beneš obširno razpravljal o principih in razvoju Male antante. Zveza se je dosedaj sijajno obnesla in so se povsod pokazali veliki uspehi njene politike. Mali antanti se je posrečilo ohraniti mir v Srednji Evropi v najkritičnejših trenutkih, omili je celo vrsto konfliktov in dosegla konsolidacijo lastnih in sosednjih držav. Razmere z Avstrijo so prijateljske, napoti pa tudi čas, ko pride tudi z Madžarsko do pametnega pogodbenega razmerja, ker se strinjajo v tem država Male antante. Koncepte Male antante bodo tako, da ne bodo vsebovale nobene osti ali proti Madžarski niti proti Avstriji. Prišlo bo do organizacije Srednje Evrope, to se pravi, do sestave novega, srednjeevropskega sistema na politični in gospodarski podlagi, pri čemer bodo vse države ohranile svojo popolno suverenost in bodo izginili tudi vsi sedanji spori.

RAZMERJE NAPRAV POLJSKI.

Dr. Beneš je obžaloval, da češkoslovaško-poljska pogodba v skladu obojestranskega razumevanja še ni stopila v veljavo. Vendar pa ni nobene ovire, da se doseže najprej sporazum v skupnih interesih vprašanj, čemer bi sledila potem ureditev razmerja obeh držav napravi ostalim vlastim. Vedno sem stremel za tem, da se sporazum s Poljsko še poprej, predno vstopi Rusija v evropsko politiko. Deloval bom zato tudi, da se prekinejo dela čimprej obnovi.

ITALIJA.

Italija je edina zvezna velesila, ki je neposredni sosed Male antante. Med vojno je bilo naše sodelovanje tako intimno, da češkoslovaška politika tega ne more in tudi ne sme nikdar pozabiti. Važen faktor, ki odločuje o češkoslovaški politiki, je tudi sosedstvo Italije in Jugoslavije. Zato smo tudi z veseljem pozdravili pred kratkim sklenjeno pogodbo med Italijo in Jugoslavijo.

EVROPA IN RUSIJA.

Eno najvažnejših poglavij češkoslovaške politike zadnjih pet let tvorijo odnosi z

Rusijo. Evropska politika brez Rusije je nemogoča, ravnotako tudi ne evropski mir. Skušali smo zato čim bolj odpreti vrata za stik Rusije z Evropo. Vendar pa je vsako besedilo, da bi kdo mogel priti prepozno, napušeno. Kajti Rusija se nahaja v takem položaju, da še dolgo ni pričakovati kakih bistvenih gospodarskih rezultatov. Pričeli pa vsekakor moramo, ako nečemo vztrajati in trajati negaciji Rusije.

FRANCIJA IN NEMCIJA.

Odnosi Čehoslovaške z Nemčijo so konsolidirani. Bili smo prva antantna država, ki je po premirju sklenila redno trgovsko pogodbo z Nemčijo. V petih letih ni bilo niti enega večjega konflikta, ki bi mogel skaliti dobre odnose med obema državama. Verzajsko mirovno pogodbo izvajamo konsekvntno ne samo mi, ampak tudi Nemčija. Upam, da bo tudi reparacijski problem letos rešen, ker reparacijske krize ni mogoče več zavlačevati. V našem življenjskem interesu je, da se Francija in Nemčija sporazumeta na podlagi mirovne pogodbe. In vse kaže, da je ta trenutek bliže, kakor se splošno domneva. Francija je po svojih interesih naši republiki od vseh velevlasti najbližja. Ustvaritev direktnega pogodbenega razmerja pomeni torej samo preobrazitev dosedanjega stanja v pravno obliko. Zato smo dne 25. januarja 1924 podpisali znano francosko-češkoslovaško pogodbo.

SPLOŠNA GARANCIJSKA POGODBA.

Razmerje napravi Angliji je kar najboljše. Naša obnovitvena politika po vojni, zmerna politika napravi premaganim državam, pomoč Avstriji in Madžarski, odnosi z Nemčijo, naša ruska politika, kakor tudi splošni gospodarski interesi nas močno približujejo splošni politiki Anglije. Seveda pa to še ne zadostuje za direktno pogodbeno razmerje. Vrh tega ima angleška tradicionalna politika vedno krepkejšo obveznost na kontinentu, posebno v Srednji Evropi. Negotovo je še, ali bo napravila Anglija v razmerju napravi Franciji in Belgiji izjemo. Naša politika ne namerava izpremeniti dosedanje politike napravi Angliji, ki ostane zato v popolni harmoniji z angleško politiko kakor dosedaj. Pogodba s Francijo nas v tem oziru čisto nič ne ovira, kar uvidevajo tudi že v Angliji. Načrta splošne garancijske pogodbe ne bomo nikdar opustili, ampak bomo dosledno delovali še naprej za njeno. Naša pogodba s Francijo ni niti protinemska in tudi ne podpira francoskega imperijalizma. Izjavila je sicer spočetka močen odmev v Evropi, toda po naših pojasnitvah je nastopila kmalu zopet popolna pomirjenost, posebno še po sklenitvi sporazuma med Italijo in Jugoslavijo.

Dr. Beneš je končal svoj ekspozice z besedami: »Govoril sem odkrito in nisem ničesar zamlčal«.

Priznanje Rusije

Danes stoji Evropa v znamenju priznavanja sovjetske ruske vlade. Poljska je storila to že pred časom, od zapadnoevropskih držav je prva de lura priznala sovjete Macdonaldova Anglija, kateri je sledila Italija. Kdo pride sedaj na vrsto?

Od vseh strani so se tekom poslednjih mesecev čule sodbne in predlogi, da je priznati sovjetsko vladu, tako da je malo dvoma, da bi res ne bila v kratkem Rusija priznana od celokupne Evrope. Tudi v sicer zelo trdovratni Franciji že računajo s tako možnostjo. Le Amerika še vedno izjavlja, da ne more in ne bo priznati vlade, ki ne stoji na demokratičnih načelih.

Ko je bilo v prošlem mesecu na konferenci Male antante v Beogradu stavljen na dnevni red vprašanje priznanja sovjetske Rusije, so se oglašili nasprotniki z vso vnetostjo. Oglašili so se tudi ruski protiboljševiki krogi, med njimi pravkar umrli Rodzjan-ko, predsednik bivše ruske dume, katerega protest, izrečen v ime Slovanstva, je bil zato tem pomembnejši.

In vendar vsi ti nasprotniki niso mogli prinesiti prepričevalnih argumentov proti priznanju. Zakaj? Zanes priznanje sovjetoj komaj da še pomeni ojačanje sovjetske vlade. Sovjeti so vzdržali svoje gospodarstvo proti nestrannim svojim nasprotnikom in proti poskusom intervencije od zunaj; njihova vlad se je utrila v onih hudih bojih in v zadnjih letih priznavajo vsi poznavači današnje Rusije, da se boljševikom domačih nasprotnikov absolutno ni bati. Na intervencije od zunaj »danes gotovo nihče več ne misli. Vilimo tedaj, da stoji sovjetska vlada danes absolutno trdno. In vendar je Evropa do danes oficijalno ni poznala, je de lura ni priznavala. Sovjetska vlada se je toliko utrila, da ji ni treba iskati še nadaljne ojačitve s pomočjo oficijalnega priznanja s strani kapitalistične Evrope. V tem pogledu so lahko nasprotniki priznanja mirni; v stvari je zadeva takorekoč samo konstatacija neoporečnega dejanskega stanja.

Povsem druga pa je stvar, ako si ogledamo gospodarskopolično ozadje sprilazjenja med Rusijo in Evropo.

Saj baš računanje z obnovo gospodarskih stikov je oni moment, ki je bil za kapitalistične države merodajen, da so delale za priznanje še pred socialistom Macdonaldom. Priznanje de lura naj bi tvorilo le uvod v pričetek normalnih trgovskih stikov z Rusijo, ki so potrebni ne le z egoističnega stališča vsake posamezne evropske države, marveč tudi in še predvsem v svrhu splošne evropske sanacije. Evropi je treba ruskega žita, ruskih sirovin in pa ruskega trga.

In vendar si upamo trdit, da niti v oziru priznanje samo še ni odločilnega pomena. Saj vemo, da so se poskušali ustvariti trgovski stiki med Rusijo in nekaterimi evropskimi državami brez ozira na politične in da so se taki stiki že pričeli, a ne z velikim uspehom. Težičke problema ne leži v Evropi in njenem razmerju do Rusije, marveč v Rusiji sami.

Mnogi politiki in narodni gospodarji so že davno izrekli sodbu, da se ena komunistična država ne more držati med samimi »kapitalističnimi«. Dosedanji potek gospodarskega razvoja v sovjetski državi kaže na potrditev gornjega izreka. Boljševiki so morali pustiti zopet svobodo in zasebno last za notranjo trgovino; ta smer, ne pa nove ekonomske politike, pa je povzročila že hudo krizo v sovjetskih krogih samih, ker je praktično pokazala obnovo starega stanja in je pokazala znova neljubno nesorazmerje med bogastvom in revščino. Komunistično pa se vodilo še vedno vnanja trgovina in velika industrijska ter prometna podjetja, torej baš ona, kar pride za evropski kapital v poštev. In sedaj nastaja glavno vprašanje, ali bo mogoče tu sodelovanje vnanjih političnikov, pri današnjih notranjih ruskih razmerah, ki ne pripuščajo ne polne politične, ne socialne, ne gospodarske svobode, zlasti ako vlada med pogodbeniki tako veliko načelno in stvarno nezaujanje. Dosedanje izkušnje, ki se potrjujejo tudi z najnovejšo razprtijo v boljševički stranki sami, nas silijo v skepso. Ako pa so pomisleki utemeljeni, tedaj ostane vse gibalo priznavalne akcije problematične vrednosti.

Seveda, ako se priznanje splošno izvede, nastopi nova ruska diplomacija po evropskih prestolih in na posled se pojavi tudi v Društvu narodov. Gotovo je, da bo tankaj porabila vsako priliko, da poveča obstoječa nasprotja med evropskimi narodi, toda merodajna je tudi v tem pogledu naposled dejanska moč, s katero razpolaga diplomacija. In tudi ta moment nas vodi na koncu koncev nazaj v Rusijo, k njeni notranji strukturi. Tu in le tu je ključ situacije, tudi po priznanju.

posled se pojavi tudi v Društvu narodov. Gotovo je, da bo tankaj porabila vsako priliko, da poveča obstoječa nasprotja med evropskimi narodi, toda merodajna je tudi v tem pogledu naposled dejanska moč, s katero razpolaga diplomacija. In tudi ta moment nas vodi na koncu koncev nazaj v Rusijo, k njeni notranji strukturi. Tu in le tu je ključ situacije, tudi po priznanju.

Jugoslovensko-nemški sporazum v Italiji

Enoten nastop obeh narodnostnih manjšin v bodočih parlamentarnih volitvah.

e. — Trst, 6. februarja

Naš narod v Italiji more beležiti danes dva res razveseljujoča dogodka: na eni strani je te dni prišlo med Jugoslavi in Nemci do dogovora glede skupnega nastopa pri bodočih volitvah v rimski parlament, na drugi strani pa se je na sestanku zastopnikov vseh primorskih jugoslovenskih političnih društev, ki se je vršil v Gorici ta ponedeljek, dosegel popoln sporazum za enoten nastop vsega naroda v volilni borbi.

Jugoslovensko-nemški dogovor glede skupnega nastopa pri bodočih volitvah obstoji v tem, da boste obe narodnostni manjšini tvorili za volitve enotno volilno skupino, ki bo predložila svojo kandidatsko listo v dveh volilnih okrožjih, primorskem in benečanskem, in tako zadostila tozadevni določbi novega volilnega reda. Lista bo imela v obeh volilnih okrožjih enak, lipovo vejico in planinko, navzkriž položen. V benečanskem volilnem okrožju bo izkazovala samo nemško, v primorskem pa jugoslovensko kandidate. Za predložitev liste potrebnih 300 volilskih podpisov preskrbe Nemci v svojem Jugoslavi pa v svojem volilnem okrožju.

S tem dogovorom je obema narodnostnima manjšinama omogočena udeležba pri volitvah, ki bi bila drugače vsled določbe volilnega reda, da se pripuščajo k volitvam le stranke, skupine, ki predložijo svoje kandidatske liste vsaj v dveh volilnih okrožjih, že a priori izključena, ker ste po vladni volilni geometriji obe narodnostni manjšini porinjeni vsaka zase v eno samo volilno okrožje, izven katerega nimata toliko svojih pripadnikov, da bi se moglo dobiti dovoljno število volilcev za podpis kandidatske liste. Prvi predpogoj za udeležbo pri volitvah je s tem dogovorom podan.

Ko se je doseglo to, je bilo pač popolnoma dosledno, da se je mislilo takoj na to, da ta uspeh ne ostane brez končnih dobrih sadov. Kdor je le količjak zasledoval naše narodno življenje v Primorju, je moral opaziti, kako se čim dalje bolj ločijo duhovi in cepijo vrste našega naroda, ter je gotovo s strahom pričakoval, kak razkroj prinesejo šele volitve. Bilo je gotovo ljudi, in ne malo, ki so bili trdno prepričani, da bo udeležba našega naroda pri volitvah sploh nemogoča zaradi njegove vsestranske razcepljenosti. In vendar je prišlo drugače! Ves naš narod v Primorju nastopi pri volitvah popolnoma enotno, po enotnem načrtu, za enotno listo. Živa potreba enotne narodne obrambe je premagala vse pomisleke, pa naj so bili katerikoli naravi, šla je preko oseb in struj ter je zedinila ves naš narod v trdno sklenjeno enotno fronto.

Vse politične organizacije našega naroda poškile svoje zastopnike v širši volilni odbor, ki izvoli potem iz sebe ožji odbor, katerega bo poverjeno vodstvo vsega volilnega dela. Na sestanku v Gorici se je le še izrazila utemeljena želja, da naj bi kandidatska lista ne vsebovala oseb, ki so intenzivneje sodelovali v dosedanjih medsebojnih sporih, in tej želji se bo gotovo tudi ugodilo.

Tako more naš narod v Primorju zopet upati, da iz bodočega volilnega boja ne izide brez uspehov, zlasti če bo Mussolini, kar je v resnici pričakovati, držal svojo slovesno obljubo, da se bodo volitve vršile brez nasilstev, in če se ne bo dogajalo, kakor pri zadnjih volitvah, ko so nevidni duhovi pončeli menjavali glasovnice v volilnih žarah. Ako izvzamemo slovenske fašiste, ki bodo, kar je že gotova stvar, imeli svojega kandidata v pravkar z viteškim redom Italijanske krone odlikovanem učitelju Vinku Bandlinu na splošni fašistovski listi, pojde naš narod od Triglava do Zadra do zadnjega volilca v boj za kandidatsko listo jugoslovenske stranke.

S kakšnim uspehom?

Naš narod tvori dobro četrtino vsega prebivalstva, torej tudi dobro četrtino volilcev primorskega volilnega okrožja. Če večinska stranka (fašisti) dosežejo nad eno četrtino glasov in dobe 15 mandatov, jih ostane za vse ostale liste še 8, za katere se bo borilo poleg Jugoslovancev še kakih pet strank, vseh slabšejših od jugoslovenske, in teh 8 mandatov se razdeli proporcionalno po številu glasov. Če bi ne bilo nasilstev in sleparstev, bi račun za nas ne kazal slabo.

Upajmo torej, da ne bo konec volilnega gibanja za naš narod v Primorju manj razveseljujoč kot njegov začetek!

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

Politične beležke

+ **Pregrupacija v federalističnem bloku.** V zadnjem »Slobodnem Domu« Radic znova obrača palec in postavlja na indeks troje dnevnikov, ki so doslej uživali njegovo milost. O »Obzoru« in »Jutru« razodeva, da sta — v Pašičevi službi in da jima bo »nepošteno in blazno protihrvatsko in protiseljaško pisanje prineslo sigurno propust.« Demonstrativno pa Radic navaja »Hrvat« kot antipoda »Obzoru«, čeprav sta oba, »Hrvat« in »Obzor«, zajedniška organa, samo da — različno pišeta. Poleg gornjih dveh dnevnikov je zadela težka usoda Radiceve nemilosti tudi dr. Korošcevega »Slovca«, zato, ker izročitev Reke ne smatra za izdajstvo ter se sploh v tem obnaša le malo bolje kakor beograjske novine... Nadaje proti Radic svojemu zavezniku dr. Korošcu in »njegovim klerikalcem, da bo v vsako slovensko selo poslal po več radicevskih seljakov, ki bodo temeljito poljsali in neusmiljeno ožigali javne in tuje Pašičeve pomočnike.« Taki pomočniki — aha, to so klerikalci. Lepa reč ta konsolidacija, ki jo sicer patetično povdarja federalistična glasila, ne izvezi seveda »Slovenca«.

— Istčasno Radic v »Slobodnem Domu« ostro napada papeža, ker se je v reškem vprašanju postavil na italijansko stališče. Čim je to storil, sta mu bila dva brezbožna in nasilna beograjska ministra več vredna kakor ves hrvatski katoliški narod. Zato se odslej ne sme v hrvatskem narodu pojaviti niti svedenik niti lajak, ki bi skušal Hrvatce že prepričevati, da je rimski papež politični prijatelj Hrvatov in da Hrvatji morajo voditi katoliško politiko.

+ **»Slobodni Dom« o politični situaciji.** Radic ne upa z barvo na dan. Njegov »Slobodni Dom« priločuje le kratko izvestje, iz katerega se ne dá ničesar točnejšega razbrati o rezultatu konference med njim in dr. Lorkovićem. Izvestje pravi, da sta polne 4 dni pretresala vsa glavna politična in taktična vprašanja, z največjo pomurjo pa reško vprašanje in Pašičevo izdajstvo. Izvestje nato komplimentira »stari italijanski kulturi, književnosti, umetnosti in glasbi, povdarja pa, da »hrvatski narod nikoli ni lezel zaupanja v italijansko diplomacijo. Posvetovanje Radica in dr. Lorkovića ter njuni sklepi značijo velik korak k izvojevanju hrvatske narodne in državne samostojnosti, tako končuje poročilo. In to je vse. Ni verjeti, da bi se radikali ustrašili Radicevega in Lorkovičevega šepetanja med štirimi očmi.

+ **Ministrsko cvetje.** Minister ver dr. Janjč je ob svojem bivanju v Zagrebu predaval v akademskem radijskem klubu o političnem položaju. V zvezi s svojim boravkom v Zagrebu je povedal, da se bodo škofom vrnili v celovito, da jih tišči agrarna reforma. Nato je razpravljal o ustavi in se izjavil za nedejavnost Slovenije, ker se boji premočne ruske opozicije v mariborski oblasti. Daljmaciji bi se eventualno lahko dala avtonomija, toda bi se ona sama zahtevala zanje, ker je pasivna pokrajina. Za Hrvatsko bi se končno lahko postavil minister, kar bi pomenilo nekaj več kot ban. Končno je dr. Janjč ironiziral opozitijski blok in dejal o svojem duhovnem sohratu dr. Korošcu, da sedi na štirih blokih: na slovensko-klerikalnem, federalističnem, opozitijskem in klerikalnem. Glede hrvatskega vprašanja dr. Janjč ni v skrbih, češ: rešilo se bo ne sebi, ko Hrvatji stopijo — v radikalsko stranko... Minister dr. Janjč si ni mislil, da bodo njegove zanimive izjave utegnile dati povod za kako interpretacijo. No, ki je dospel nazaj v Beograd, ga je že dosegel upit »Slovenskega« Divca, kako more o posrednih vprašanjih splošne vladne politike, osobito glede agrarne reforme, iznašati kuriozna osebna mnenja, ki nasprotujejo mišljenju vlade, čije član je sam.

+ **Zasačeni.** Sila mučno je naši SLS, da smo jo zasačili na ljubimkanju z radikali. Ogorčena je seveda, kakor vse zasačene device in vprašuje kaj je ona zase dosegla na opozicijskem račun. Imenovanje g. Sporna, rešitev rekursa zaradi Mestne hranilnice, »Kmetijska družba« to so bombončki za klerikalne tigre, bombončki na škodo gospodarskih interesov Slovenije. To taktiko naše dične SLS pa so začutili še drugi faktorji in danes Zagreb razglasa, da nima zaupanja v posredovalno ulogo SLS vsled njenege nečuvenga egoizma. Tako prilično spoznavajo vsi, kakšna je SLS. Radic zdaj grozi, da pride v Slovenijo, da pobere Korošcu volice. Kako bo SLS postopala proti njemu, ko ga je do danes tako hvaležila.

+ **Potrpežljivost naša bo prenehala!** Glasilo Jadranske banke nas imenoma SKS in NSS še vedno napada, da popravil skrahirani svoj kredit. Potrpežljivost, ki smo jo imeli z zločinsko družbo okoli »Jadranske banke« nas bo minula. Bo pač treba drugove g. Kalca zopet od blizje pogledati.

Iz demokratske stranke

Seja eksekutive ljubljanske in mariborske oblasti. V soboto dne 8. I. m. se v 8. seji eksekutive ljubljanske in mariborske oblastne organizacije JDS, ob 8. popoldne v Celju. Vse gospode člane eksekutive vladno naprožamo, da se seje sigurno udeležijo. Iz Ljubljane se odpelje skupno z brzovlakom ob 12. uri! Kraljeva organizacija JDS, v Brezicah vabi na redni sestanek somišljenikov.

ki bo dne 9. I. m. ob 8. uri zvečer v posebnih sobi Narodnega doma v Brezicah.

V Bregani pri Brezicah se vrši v nedeljo 10. I. m. ustanovni občni zbor k. a. JDS. Kot poročevalce iz centralne priid dr. Rape.

V Radomljah se vrši istega dne 10. I. m. v salonu gospoda Jermana javen shod demokratske stranke. Prijatelji in somišljeniki vladno vabljene.

Po svetu

— **Pogreb predsednika Wilsona.** Iz Washingtona poročajo: V sredo popoldne je bilo z velikanskimi svečanimi truplo Wilsona položeno v katedrali sv. Petra in Pavla k večnemu počitku. Pogreba so se udeležili predsednik Coolidge, člani ameriške vlade in ves diplomatski zbor. Od treh do štirih popoldne je bil v vsej Ameriki ustavljen vask po slovni promet in zaprte so bile vse šole, banke in delavnice.

— **Podkarpatska Rusija in Zveza narodov.** V smislu svoječasnega sklepa mora češkoslovaška vlada periodično informirati Zvezo narodov o sukcesivnem uvašanju avtonomije v Podkarpatski Rusiji. Pariški sestanek trojice za proučevanje manjšinskih vprašanj je te dni zadnje češkoslovaško poslanilo z vprašanjem na znanje. Volitve za parlament in senat na avtonomnem ozemlju Podkarpatske Rusije so bile prvotno določene za mesec maj, a so sedaj zaradi neugodnih klimatičnih razmer preložene na nedoločen čas. (Cepo.)

— **Rusija v znamenju Lenjinizma.** Po vsej Rusiji se vrši propaganda, da se Lenjinovo ime za večne čase spoji z ruskim življenjem. Mnoga mesta in vsaj so dobila njegovo ime. Peterhofski sovjet je vložil prošnjo za prekrstitev imena v Lenjinsk. Na ukaz vlade se zbirajo po vsej državi prispevki za postavitev spomenika rdečemu carju. Slovita moskovska Rumjancevska biblioteka se bo imenovala odsej »Uljanov-Leninova splošna javna biblioteka«. Moskovsko udruženje proletarskih književnikov bo izdalo almanah, ki bo ves posvečen Leninu, poštini komisariat pa bo izdal znanke z Leninovo sliko.

— **Težka železniška nesreča na Poljskem.** Na progi Petrikov - Censtohova je zavozil dne 5. febr. osebni vlak v skupnem delavcev, ki so čistili progo. Deset delavcev je bilo ubitih, 2 težko ranjena.

— **Gandhi izpuščen iz zaporu.** Znanji vodja indijskih nacionalistov, Gandhij, ki je bil zaradi protiangelske propagande obsojen na 6 let zaporu in je prestal že dve leti, je bil izpuščen, da se podvrže operaciji zaradi vnetja slepega črevesa. Zavezoje se je moral za to, da bo začasno opustil vsako agitacijo proti angleški vlad. Med indijsko inteligenco se je začela velika propaganda, ki naj pritise na angleško vladu, da Gandhija odpusti še preostali del kazni.

STATISTIKA PREBIVALSTVA ČEŠKOSLOVAŠKE REPUBLIKE.

Uradna statistika izkazuje, da imajo med narodni Češkoslovaške republike najmanj otrok Nemci, največ Rusini (Rusi), zato pa največ med Nemci povprečno največji odstotek ljudi visoko starost (nad 60 let), dočim doseže med Poljaki in Rusini (Rusi) to starost najmanj ljudi.

Otok pod 14. letom je bilo med češkoslovaškimi državljani:

	deček	deklica
nemških	28,23 %	25,28 %
češkoslovaških	30,75 %	28,26 %
židovskih	32,90 %	31,27 %
madžarskih	33,20 %	30,95 %
poljskih	34,90 %	32,08 %
rusijskih (ruskih)	39,37 %	30,95 %

Starost nad 60 let dosežejo med češkoslovaškimi državljani:

	moških	žen
Poljaki	5,80 %	6,05 %
Rusini (Rusi)	7,14 %	5,79 %
Židje	9,07 %	8,31 %
Čehoslovaki	8,44 %	9,82 %
Madžari	9,00 %	9,82 %
Nemci	9,80 %	11,15 %

Dne 15. februarja 1921. je bilo v republiki:

samskih 54,98 %, in sicer 57,93 % moških in 52,23 % žen;
oženjenih (omoženih) 37,80 %, in sicer 38,35 % moških in 36,35 % žen;
ovdovelih 7,82 %, in sicer 3,36 % moških in 11,01 % žen;
ločenih 0,80 %, in sicer 0,37 % moških in 0,40 % žen.

Povprečno največ samskih je bilo v Sloveniji, najmanj na Češkem, največ oženjenih (omoženih) na Slovaškem, najmanj v Sloveniji, ovdovelih največ na Češkem, najmanj v Sloveniji, ločenih največ na Češkem, najmanj na Slovaškem. — Najbolj zgodaj oženjeni in možijo v Podkarpatski Rusiji in na Slovaškem, najpozneje na Moravskem (in na Češkem), med njimi Nemci najpozneje. Sto let starih je bilo v Češkoslovaški republiki 7 žen in 1 mož (vsi na Slovaškem razen ene žene na Češkem in ene na Moravskem).

Ločeni je bilo pri zadnjem ljudskem štetju 0,80 % vsega prebivalstva, in sicer 0,37 % mož in 0,40 % žen, največ na Češkem (0,19 %), najmanj na Slovaškem (0,19 %), največ med Nemci (0,52 %) in Čehoslovaki (0,36 %), najmanj Poljaki (0,16 %) in Rusini (0,17 %). Ločeni je bilo v vsej republiki 28.344 mož in 28.509 žen.

Po spolu je v republiki za 404.100 več žen nego mož.

Naši kraji in ljudje

Mariborske knjižnice

Iz skromnih začetkov sta se razvili v Mariboru dve javni knjižnici: »Ljudska knjižnica« in »Študijska knjižnica«. Obe stalno napredujeta. »Ljudska knjižnica« uprav skokoma. »Študijska knjižnica« je sestavljena iz knjižnice »Zgodovinskega društva« in nekaterih manjših knjižnic. Zato je v nji najbogatejša zastopana zgodovina. Skoraj popolna je literatura o zgodovini Stajerske. »Študijska knjižnica« pa nudi najpotrebnejše pripomočke tudi znanstvenikom drugih panog. Ima kompletne »Novice« in druge poročilne liste iz naše preporodne dobe ter vse količkej važne slovenske knjige, ki zanimajo literarnega zgodovinarja, profesorja slovenščine in dijakov, kateri ji želi razširiti obzorje, ki mu ga šola je odprla. »Študijska knjižnica« je so da preurejena, da registracija knjig valed pomanjkanja oseba še vedno ni dovršena. Število zvezkov presega deset tisoč. V knjižnici je mestna občina nastavila knjižničarja g. D. Zunkovića in pomočnico, zelo inteligentno rusko begunko. Obisk je dober; povprečno priha 15 oseb na dan. Med rednimi obiskovalci so srednješolski profesorji in dijaki. Često obiskuje knjižnico tudi inteligenca z dežele, ki se iz tega ali onega vzroka zanima za znanstvene knjige. Tako »Študijska knjižnica« v polni meri izvršuje naloge, ki jih izraža še njeno ime. Uverjeni smo, da se bo čez nekaj desetletij razvila v mogočno in vplivno kulturno napravo, ki bo dokazala Nemcem, s katerimi se tu na meji stikamo, da je naša »provinc« takisto kulturno in iniciativno činitelj v narodnem življenju, kakor je bila nemška provinca. Naše kulturno delovanje in snovanje se ne bo centraliziralo; akumulirali naših duševnih energij bodo tudi v manjših mestih. Idealizem, ki ž njim premagujemo začetne težave, je najboljši še znamenje, da je v nas obilo življenjske moči.

Če je razvoj »Študijske knjižnice« bolj pofasen in soliden, pa je razvoj »Ljudske knjižnice« skoraj revolucija. Kdor je videl knjižnico pred dvema letoma in kdor si jo ogleda danes, mora občudovati, kaj lahko stori iniciativni knjižničar, če se loti dela s tako verno, kakor se ga je oprijel sedanji vodja g. dr. A. Reisman, ko je leta 1921 prevzel omaro zaprašenih knjig. — Če dni smo na obnem zboru »Slovan« knjižničarje slišali njegovo poročilo. Povedal nam je, kako je s skromnimi sredstvi — z darovi po nekaj dinarjev — ustvaril knjižnico, ki šteje 4025 knjig. Te knjige pa ne leže v omarah in stojalih, temveč neprestano krožijo od rok do rok. Knjižnica je namreč nenehno živahno obiskana. Povprečni obisk v eni izposojevalni uri izkazuje po 100 do 150 članov, ki si izposodijo do 200 knjig in še več. Ime knjižnice pove dovolj o njenem značaju in programu; to je naprava, ki je posvečena izobraževanju najširših ljudskih slojev. Vanjo se zatekajo vsi, ki čutijo potrebo čitati. In reči moramo, da je teh veliko več, nego si običajno mislimo. Zanimiva je statistika izposojevalcev po poklicih. — Največ je državnih nastavlencev (223), nato sledi dijaki (291), zatem zasebni nameščenci (115), obrtniški pomočniki (102), zasebniki (88), obrtniški vajenci (32), trgovci (28), obrtniki (24) in trgovski pomočniki (14). Vrh tega vodijo poseben seznam za sokolski naraščaj, ki ga je vpisane 163. Knjižnica šteje 2290 slovenskih, 540 srbohrvatskih, 146 čeških in 1049 nemških knjig in pa 342 revij.

Naj navedemo iz poročila vodje knjižnice sledeči značilen pasus:

»Zavedamo se v polni meri dobrih in slabih posledic knjige. Zato je iz knjižnice izključen vsak šund, vsaka spre-

jeta knjiga mora prej v recenzijo. Vse, pa tudi, da vsaka dobra knjiga ni za vsakega, zato vprašajo knjižničarji izposojevalca po stanu, starosti in predizobrazbi, posebno mladino, in potem doli čitatelj primerno knjigo, katera ga pri čitanju resnično zabava in vzgaja srce in dušo.

Knjižničarske posle opravljajo dijaki, ki bodo imeli kasneje dovolj prilike, da uporabijo pridobljene izkušnje pri organizaciji ljudskega knjižničarstva širom naše domovine. Zakaj mi smo prepričani in naj to posebej poudarimo: Kakor se je čitalnišarstvo preživelo, tako knjižničarstvo še dobiava svoj pravi pomen. Organizacija ljudskih knjižnic je in pa ostane ena najvažnejših ljudskoizobraževalnih nalog. V tem oziru nam nudijo drugi manjši narodi obilo lepih vzgledov in vzpodbude. Koliko se na primer stori na češkoslovaškem! Zs sama armada vzdržuje 334 knjižnic z 223.143 zvezkov, dočim za knjižnice na deželi, po mestih, trgih in vaseh, skrbi cela vrsta močnih organizacij. Knjiga bo ostala tudi v bodoče najslabše izobraževalno sredstvo, šola odraslih. Ljudsko knjižničarstvo je tedaj nesporno važen činitelj v kulturnem življenju naroda. Napredek mariborske »Ljudske knjižnice« je dober vzgled onim, ki hočejo in morajo organizirati naše ljudsko izobraževalno delo. Prav je bilo, da je »Čitalnica« dala proste roke delavnemu in smotrenemu delujočemu vodji, ki je izbral vsak razpoložljiv pripomoček, da je obudi delo zanimanje za »Ljudsko knjižnico« in zbral potrebna sredstva. O ugledu »Ljudske knjižnice« pa najlepše pričča dejstvo da ji je mariborski občinski svet soglasno nakazal 15.000 Din podpore. Po načelu: »Vsakemu svoje!« je treba g. dr. A. Reismanu izreči toplo priznanje javnosti za kulturno delo, ki ga vrši z »Ljudsko knjižnico« ne le za sedanjost, temveč tudi za bodočnost. Kajti o njenem razmahu in trajnem obstoju smo trdno prepričani.

V bodočih desetletjih se bo nemara pokazalo, da sta bili »Študijska knjižnica« in »Ljudska knjižnica« zaradi velike javne knjižnice, ki bo urejena po vzgledu velikih ljudskih bibliotek, kakor jih oskrbuje država ali občina v vseh večjih mestih v Nemčiji, Franciji in Angliji. Celotno sovjetska Rusija se zaveda, da ima država v tej smeri važne naloge. Tudi pri nas ne bo mogla iti bodočnost mimo in preko tega, kar je bilo ustvarjenega prva leta po prevratu. Za sedaj pa želimo samo to, da bi se zasebna iniciativa uveljavila pri obeh javnih knjižnicah v Mariboru s tisto verno kot se je doslej.

Za kardinala se prijavijo

Izmed 64 kardinalov, ki jih šteje vatičanski register, je nič manj kot 33 Italijanov, ostali so raznovrstnih narodnosti. Med slednje pridemo končno tudi mi, katoliški Jugoslovani, ker se nam obeta kardinal. Je pa zadnje dni med višjimi duhovniškimi krogi obilo prerivanja, komu posaditi na glavo kardinalski klobuk. »Politika« navaja v svojem dopisu iz Zagreba, da je minister ver dr. Janjč predložil zagrebškega nadškofa dr. Bauerja že z ozirom na njegovo osebnost in »rang«. Medtem pa je uspejo dr. Korošec s svojim vplivom v Vatikanu »proturati« željo, da kardinal bodi dr. Jeglič, ki ga baže kandidirajo jezuiti.

Intrig med »brati v Kristu« se javnost niti predstavljati ne more. Dočim je dr. Korošec že uspejo, da je na Krk spravil dr. Srebrnič, ogorčenega nasprotnika glagolice, čeravno je Krk vedno bil najvažnejše njeno zatočišče, se skuša poleg imenovanja dr. Jegliča za kardinala doseči še to, da bi sarajevski škof dr. Šarić bil

imenovan za nadškofa v Zagrebu kot naslednik še živečemu dr. Bauerju... Ko se je nedavno v Sarajevu mudil nuncij Pelegrinetti, mu je dr. Šarić priredil nad vse časten sprejem in stvar uredil tako, da se je prijavila posebna deputacija, ki je ob nunciju navzočnosti pozdravila dr. Šarića z željo, da pride v Zagreb za nadškofa, dr. Jeglič pa da bo imenovan za kardinala.

Dr. Korošec kot politični impresario svojega kroga seveda v posebni izjavi, ki jo je dal »Politiki«, navaja, da imenovanje kardinala sploh ni na dnevnem redu in da se je stvar spravila v javnost iz političnih razlogov. Ne taji pa intrig tem več povdarja, da je vprašanje kardinala itak čisto interna cerkvena zadeva... Visoki cerkveni gospodje se torej interno prerivajo za kardinalski klobuk. Ko bodo spletke dozorele, bo Vatikan izvršil svojo funkcijo in vse bo zopet složno v Kristu. Vatikan pa bo zadovoljno kvitiral udane zahvale, da je Jugoslaviji dal — pomislite! — kardinala.

Tudi
če je meso slabo,
ali ga je malo ali nič,
dobra gospodinja ne dà
na mizo slabe juhe, ampak
vsikdar izvrstno, ker
jo vsikdar okrepeča z
izvrstnim
„Juhanom“!

568

Pa pride zal študent...

Ljubljana, 7. februarja.
Prelepa Monika se je znala tako lepo poveseljati! Pa je zaplčila svoje črne zvezdice pod zaokroženimi obrvi sedaj sem, sedaj tja. Vljudno pristopila in vprašala z ljubkim nasmeškom: »Se četrta?« In dobila je vedno prijazen, prijeten odgovor. Tako je naša Monika zapeljavala goste dan za dnem in godilo se je dobro obema: gostilničarju in njej. Po enajstih sta štela lepe denarce, vmes pa je bilo še kaj drugega. Sicer pa ne vemo, ali je delala to iz ženske kapricioznosti, ljubezni ali iz navade. Pa naj bo že, kakor hoče! To se je godilo dolgo.

Nekega dne pa je vstopil v krog gostov, ki so bili vedno deležni samo ljubkega nasmeška prelepe Monike, živahen, črn študent. Ah, ah... študent! Na mah se je Monika spremnila. Kakor bi spustil vruga v njo, je pričela gledati po drugih gostih tako temno, di jih je čisto objela nevolja, ki pa je izhajala seveda samo iz črnega ljubosumja in zavisti. Ta prokleti študent! Prišlo pa je še drugače. Tudi Monikin gospodar gostilničar je padel v nemilost. V hiši je nastalo gorje in pretiela je katastrofa. Monika je zbrala vse sladkosti v nasmeške črnuce študentu. Nevarnost je rasla in rasla, ljubezni kipele in prišla do izbruha v skrivni kamriji prelepe Monike.

Nesrečna usoda je namreč hotela, da sta trčila ljubosumni gostilničar in zapeljivi študent ravno tam skupaj. Oba sta nagrabnila čelo in videlo se je, da bo hudo. Prelepa Monika pa je kukala na svoja viteza izpod odeje in se tresla v pričukovanju. Za zabavo je bilo poskrbljeno v dobri meri. Kakor na povelje, sta dvignila oba roke in se pobožala in popraskala za ušesi s precej glasnim pokom. Nato sta se pogledala še svetleje in urni študent je odskočil k lavoarju. Dvig-

nil ga je iz »tečajev«, poskrbel svojo staremu tekmeču kratko in hladno pršno kopelj, vrgel še zaljubljen pogled na svojo tresočo se ljubezon in hajd po stopnicah. Priljubljeni tuš pa je Cerbera deviške Monike še bolj razljutil. Skočil je za njim in klical stražnike na pomoč. A muhasti stražnik je brzo spoznal situacijo. Uvidel je, da se lov na študenta Don Juana ne bo izplačal in zato tudi ni potegnil svojega meča iz nožnice. Le, da zadosti svoji vesti in postavi, je obletel več cestnih oglov, dokler ni prišel končno do hiše in sobe, kjer ga je čakala postelja. Legel je, kakor vsak apoloben človek in zadremal. Pravilo, da je še isto noč sanjal o Moniki št. 2.

Monika št. 1 pa je morala na samoj dan, v sredo, iz hiše. Ali ni to tragično? Prisegla pa je, da si bo v prihodnjici izbrala raje blondina... so zvestejši!

Pogreb Alekse Šantića.

Dne 4. t. m. se je vršil v Mostaru pogreb velikega pesnika Alekse Šantića. Mesto je bilo odeto v žalne zastave. Na tisoče in tisoče ljudi je prišlo iz vseh krajev, da se poslovijo od velikega pokojnika. Na krsto je bilo položenih nebroj vencev. Ob pokojnikov glavi se je nahajal kraljev venec z napisom »Aleksi Šantiću — Aleksander«. Pogrebna povorka je bila ogromna: šolska mladina, Sokolci, skavti, godbe, vsa mostarska kulturna združenja, deputacije, predstavniki civilnih in vojaških oblastev in ogromna množica ljudi. Od »Srbskega doma«, kjer je ležalo truplo na mrtvaškem odru, pa do groba, je govorilo 15 govornikov. V Mostaru so bile zaprte vse trgovine in javni lokali. Spreved je trajal 5 ur. Narod se je s solzami poslovil od svojega velikega pesnika. Mostar doslej še ni videl tako imponantnega pogreba.

Puščavnik pri Beogradu.

Urednik beogradske »Politike« je našel te dni ob Savi pri Beogradu človeka, ki ima svoje stanovanje v globoko izkopani jami. Puščavnik se piše Marko Vujčić in ima dva otroka. Pred vojno je bil krmar na ladiah, nekaj časa tudi progovni nadzornik. Vojna pa mu je uničila rodbino. Umrla sta mu dva brata in sin, eno hčerko je povozil vlak in končno ga je zapustila tudi žena. Ti žalostni dogodki so na moža globoko uplivali. Zapustil je hrupno življenje, ker ni mogel nikjer najti primerne zaslužke. V svoji »puščavni« razmisli o svoji usodi in piše tudi verz, katere preveva antiliteratistični duh. Njegovo pesnikovanje je vzbudilo pozornost policije, ki je ugotovila, da je mož slaboumen. Ta ugotovitev pa je možakarja zelo raztogotila. Vsakemu, ki se mu približa, odločno zatrjuje, da ni slaboumen in da povsem normalno misli. Novinarju je čudak daroval več svojih pesmi. »Politika« je objavila te verz: A vi deco sirotna i slaba, obidite mesto, gde vam leži baba, na tom mestu posadite eveče, otac vama više doči neče...

Vsi na športni karneval dne 9. februarja v Narodni dom

Dopisi

JEZICA PRI LJUBLJANI. Prosvetni odsek tukajšnjega Sokola priredi v soboto dne 9. februarja ob 8. uri zvečer pri Ruškem carju predavanje profesorja dr. Fr. Čadeža »o skrivnosti elektrike«. Zanimivo predavanje je tudi nečlanom dostopno. Pred predavanjem se vrši kratka spominška slavnost ob priliki 75-letnice smrti Franceta Prešerna.

TACEN POD ŠMARNO GORO. Nekateri ljudje, ki jim je bilo pevsko društvo »Zarja« do zadnjega trn v peti, si prisvajajo tako pravice, da sedaj na svojo roko prodajajo inventar društva. Svarimo javnost tem potom pred nakupom društvenega blaga, ker osebe, ki to

Perilo za gospode, kakor: srjca, spodnje hlače, ovratnike, manšete, dalje kravate, samovoznice, naramnice, nogavčnike ter druge modne predmete si najugodnejše prekr: ito pri
konfekcijski industriji
Drago Schwab, Ljubljana.

prodajajo, nimajo najmanjše lastniške pravice do društvenega imetja.

RADOVLJICA. Podružnica Slovenskega planinskega društva v Radovljici priredi v soboto dne 9. febr. v Sokolskem domu v Radovljici velik planinski ples, h kateremu je vabljeno vse članstvo in prijatelji planinstva. Za zabavo kakor tudi za dobro postrežbo je vsestransko preskrbljeno. Začetek ob 20. uri. Priporočila se planinska obleka; narodne noše dobrodošle. — Sokolsko gledališče v Radovljici natančno, da zaradi planinskega plesa, ki se vrši dne 9. febr. v Sokolskem domu, v nedeljo dne 10. febr. ni predstave. Na splošno željo občinstva pa se ponavlja v nedeljo dne 17. febr. popoldne »Veseli dan« ali »Matiček se ženit«.

JEZERSKO. Kdor ima dolžnosti, ima sigurno tudi pravice. To načelo je veljalo vsaj do najnovejšega časa. Pri nas se je gojila še nedavno praksa, da so prejemali otroci šolska naznanila redno na dva in pol meseca. Pravekar je bil zaključen zimski tečaj, a na naše splošno začudenje so prišli to pot otroci pranih rok domov. Nekateri valijo krivdo na učitelstvo, češ da je prekomodno, da zopet trdijo, da si šola izmislija ekstravagance. Mi pa pravimo, da je nedostatk vzrok pasivna resistenca in indolence našega župana — cerkovnika. Šolska izpričevala so namreč takšna. Naša šolska mladina, ki se rekrutira do 90 odst. iz siromašnih slojev, je že a priori odvezana takse, ako se izkaže a tozadevnim potrdilom občine. Toda župan noče ničesar vedeti o tem, češ da ni še »nič dobil«. Kakor smo zvedeli iz verodostojnega vira, so šli merodajni činitelji g. županu pri tem uradnem poslovanju že na roko, tako, da se ne more izgovarjati kakor po navadi, na svojo nezmoglost. Poslali so mu celo vzorec za taka potrdila na epogled. Toda zaiman. Naš župan je jo to pot tako le pogostual: Uradni list imam sicer doma, pa ga rajši ne čitam, ker ga itak ne razumem. Grem raje vprašat v Kranj, kaj stoji noči. In res se je odpravil na dan oddaje izpričeval na pot, otroci pa so prišli domov brez običajnih izpričeval. — Prizadeti starci!

TOPLICE PRI NOVM MESTU. Na svečnico je priredil topliški Sokol veselo igrvo v treh dejanjih »Stari greh«. Igra je zelo hvaležna in tudi za manjše odre prav priporočljiva. Igralo se je prav dobro. Vsi igralci in igralke so svoje vloge prav dobro pogodili, posebno pa je uga jala »črkinja« Katra. Tudi maske so bile pri vseh izrednih posvečenih. Igra je bila dobro obiskana. Obiskovalci so se od srca veselili šaljivim prizorom, katerih se ne manjka, ter s poskansenjem izrekli igralcem pohvalo in priznanje. Splošno želja je, da se igra ponovi. Za 17. t. m. pa pripravila »Sokolsko sokolsko maske rado in potem še več gledaliških predstav. Le krepko naprej s pravim sokolskim delom.

POLZELA. Ustanovni občni zbor Jugoslov. Matice za Savinjsko kotlino se vrši v nedeljo dne 10. febr. na Polzeli ob pol 3. uri popoldne v kolodvorski restavraciji pri »Jelenu«. K obilni udeležbi vabi pripravljani odbor.

MOZIRJE. »Jutro« je se poročilo, da smo dobili pri nas novega župana. Vojstvo so se vršile 31. januarja. Izvoljeni župan Matija Gorčar in novi svetovalci so se žami na sebi Mozirčano jamstvo »da bo vršilo v občinskem svetu do intenzivnega dela v korist lepemu trgu Mozirje, ki pridobi sedaj z zlasti s tem na ugledu in prometu, ker je postal sedč srezkega poglavarstva.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Petek, 8.: »Tri maske«, »Smešne precloze«, »Priljudni komisar«. (Premijera). Izv.

Sobota, 9.: »Othello«. C.

Nedelja, 10.: ob 15.: »Mogočni prstan«. (Znižane cene.) Izv. Ob 20.: »Hamlet«. Ponderlek, 11.: »Tri maske«, »Smešne precloze«, »Priljudni komisar«. P.

Ljubljanska opera.

Petek, 8.: »Suzanna tajnost«, »Mozart in Salleri«, »Zapečateni«. P.

Sobota, 9.: Koncert Pavla Holodkova, prvega baritonista Moskovske ere. Izv.

Nedelja, 10.: »Nižava«. Izv.

Šentjakobski oder.

Nedelja, 10.: »Vražji Rudl«.

Celjsko gledališče.

Sobota, 9. ob 16.: »Zakletci prince«. Šolska predstava pri znanih cenah.

Nedelja, 10.: »Rovček Andrejček«. Izv.

Mariborsko gledališče.

Petek, 8.: »Pri treh mladenkah«. A.

Sobota, 9.: »Mercadet«. C.

Nedelja, 10. ob 15.: »Lumpaci-vagabundi«. Izv. Ob 20.: »Janko in Metka«. E.

Balzacov »Mercadet« v Mariboru

Maribor, 6. febr.

V torek zvečer smo imeli v mariborskem Narodnem gledališču premijero Balzacove komedije »Mercadet«. Nabilo polno gledališče je pokazalo, da ima naša publika vendarle mnogo zmisla za gledališče, posebno če se ji nudi časovno aktualne stvari. »Mercadet« je zajel kakor iz današnjih dni, čeprav ga je postavil pisatelj v konec leta 1840. Kdo pa danes ni brez dolgog — to je rečen vosele komedije. In ker tudi današnji trgovski svet plava med samimi dolgovi in visi vse gospodarsko življenje na kreditu, so prišli to pot v gledališče poleg uradnikov-abonentov tudi številni podjetniki in banirji in bilo je mnogo razumevanja za slike in težave špekulanta »Mercadeta«.

Dolgovezni dvogovori sicer tu in tam spominjajo, da je bila komedija napisana pred štiridesetimi leti, v dnehi, ko še ni bilo razdraženih živcev modernega sveta. Vendar je komad v ostalem prepleten s toliko živahnostjo in je poln dejanja, da dobri igralci z lahkoto premostijo monotono. Tudi tendenca je zelo vpliva ugodno. Skozi vsa tri dejanja brede Mercadet z drznimi spekulacijami na škodo upnikov tik ob robu moralnega prepada, vendar se vzdrža na taki nitki do konca, dokler ni rešen in se mu ne zagnusi ta večna duševna napetost in strah pred ruinom. Hčerko, ki bi ga napopreč črešila z mo-

žljivja bogatega plemiča — sleparja, zapu skromnemu idealistu, sam pa odide na deželo.

Predstava je bila na umetniški višini, ker so se držali glavni predstavitelji nad povprečnostjo Mercadet g. Groma je bil izvrsten. Duševni boji v trenutkih obupa in novih drznih načrtov, umetno ljubeznosti starega ljiskaja, vse to je bilo podano v glasu in mimiki. Tudi na zunaj je stvar povsem odgovarjala. Marsikak dober uita te igre pa je šel v zgubo, ker se g. Grom zopet ni naučil vloge. In to je velika pomanjkljivost. Gdš. Sturmova se je letos že večkrat povzpela do dokaj dobrih kreacij. Vlogi ge. Mercadet pa žal ni dorasla. Baš satirična komedija zahteva dovršene igre. Brilljant pa sta to pol gospoda Tovornik in Kovič, posebno slednji. Oba sta izdelala prave tipe velikomestnih skopuhkih oduhobov. G. Zehrer je spodobno dopolnjeval to klasično delčlico. Kdor jih je videl enkrat, bo z istim užitkom njihovo igro še večkrat obiskal. Nobene pretiranosti, obenem pa vsaka gesta tako posebna in efektivna, da mora najhujšemu hipohondru izvesti smeh. Ostale vloge niso motile harmonije. Igra g. Sierbiška kaže še novine, bila je pa že znatno boljše kot njegovi dosedanj nastopi. G. Zelenjak, ki so je vrnil na naš oder, je podal idealnega zaročenca, vendar je preveč govoril z rokami. Rasbergerjev prijatelj Verdellin je pokazal dobroga igralca. Služinčad (Harnstovž, Savinova, Petkova) je promotno in dovipno nastovala. Kraljeva je bila huka hčer-

ka, Tepavac verziran spremljevalec ženin. Končno: vsa šest Kovičevi režiji. »Gledališki list« je prinesel informativni članek B. Borka o Balzacu in »Mercadetu« ter Družovičev spis v Weberjevi operi »Črnostrelec«, bližnji noviteli našega odra.

Koncert v ljubljanski operi. V soboto dne 9. febr. se vrši v naši operi koncert znamenitega ruskega baritonista Pavla Holodkova, ki obsega po veliki večini rusko izvorno glasbo, bodisi arš je iz raznih oper, kakor tudi romance je druge pesmi. Baritonist Holodkov je prvi nastopil v Ljubljani pred dvema letoma na koncertu v družbi a koloraturno pevko gospo Tinko Wesel-Polito. Žal je takrat vseobče priznanje in publika je bila naravnost navdušena vled njegovega izbornega predavanja in velikega lepega glasu. V soboto nastopi slavni pevce drugič v Ljubljani. Na klavirju ga spremlja prof. Ruč. Natančnejši spored se nahaja tudi v »Gledališkem listu«.

Skladatelj Škerjanc bo v soboto ob 17. uri predaval v pevski dvorani ljubljanske Glasbene Matice, Vegova ulica 7 o svojem komornem kvartetu, ki se bo izvajal na ponedeljkovem koncertu. Vstop prost.

Dožidar Šrola je ljubljanskemu občinstvu dobro znan kot skladatelj opere v enem činu »Novela od Stanca«, katera so jo lani izvajala v ljubljanskem gledališču. Istočasno je zagrebško gledališče izvajalo Šrolin krasni, popolno-

Domače vesti

ČRNA MASKA ALI NESREČNA "NUMARA"

Strana-a-škol!

Takšne storije so sedaj namreč moderne. Saj je tudi nedavno v Šiški črna maska št. 1 vezala nedolžne ljudi na križ.

V sami beli Ljubljani pa skuša sedaj črna maska št. 2 pred nedolžnimi žrtvami vezati politične otrobe. V to svrhu je sklicala svoje nezaupljive zapuščine najprej k Zekserbirtovemu štampitju, na katerem so se v ilustraciji kadile klobase. Ker pa je bil pod štampitjem skrit Nyctalope, ki ponoči vidi, in ker je ta šment javnosti takoj drugo jutro sporočil Luciferjeve politične nakane, je nesrečna črna maska št. 2 v drugič zbrala občni zbor svojih poslušalcev na kontrolni zbor v Schwaltzrock, t. j. hermetično zatvorjeno advokatsko kancelijo. Pristave se je zbralo ravno 13, reci najst. Črna maska je poznala, da je ta numara zelo usodopolna. Zato je vseeno otvorila svojo spiritistično prireditel. V brizi je je poznala pogledati v »raufenke«. Tam je bil ovoj pri-trjen mikrofona in novo instalirana radio-antena je nehote njela vse »brez-člne« pogovore o spiritizmu in politiki.

To je dejanski stan. Šigar nadaljevanje lahko zasledujete vzporedno z našim romanom. Ker je predpust tudi že v polnem razmahu, res ne vemo, kakaj bi to ameriško funkcijoniranje reporterske službe moralo pomeniti takšen »skandal«, izdajstvo in lopovščino, kakor se jezi »Narodni Enodnevnik«, ko je prišel zopet do sapa. Jaz M. A. C. sem trdno prepričan, da bi se v danem slučaju treli gospoda v Schwaltzrocku ravno tako poslužili nyctalopije, mikrofona in antene, če bi se je mogli. Kajti zapisano je, da ima ušesa, da sliši itd. Lucifer ima ušesa zato, da mu jih Nyctalope končno navije.

Javno mnenje v Ljubljani na pravil: Pilpozade so živalce, ki imajo ponoči drugačno smer kakor podnevi. Zato je vsa Ljubljana prepričana, da je črna maska št. 2 ponoči v drugačni transi kakor podnevi, in je zato pač le sama iz Schwaltzrocka romala »izdat« svojih trinajst apostolov. To se je moralo zgoditi še tisti večer po 10. uri, če ne ... pa gluh o polnoči, ko vse najlepše spi ...

Res strana-a-škol!

M. A. C.

* Svetosavska proslava na Dunaju. — Z Dunaja nam pišejo: Zelo lepo je uspela svetosavska beseda, ko jo je priredila jugoslovanska kolonija pod pokroviteljstvom jugoslovenskega poslanstva. Pri pripravi delu je sodelovala »Srbska cerkvena občina«, »Društvo jugoslovanskih žena« in JAD. »Triglava«. V bajno razsvetljeni dvorani Kursalona se je zbralo mnogo odličnega občinstva, med drugimi tudi dipl. zastopniki pri-jateljskih držav. V posebno velikem številu so se odzvali bratje Čehoslovaki. Predsednik Triglava Bogdan Gavrilović je otvoril svečanostno prireditev z lepim govorom, v katerem je orisal življenje in delovanje sv. Save s posebnim oziranjem na združitve naroda v okviru narodne cerkve ter končno naglasil načela o edinstvu jugoslovanskega naroda ki jih zastopa »Triglava«. Po končanem sporodu je vsa dvorana pela himno sv. Save, pevski zbor Triglava pa je zapel Adamičovo »Ti in jaz« in Biničkega »Jesen stize« pod vodstvom muzikalnega dirigenta Danila Svare. Zbor je žel zaslužen aplavz, a dirigent se je moral ponovno pokloniti publiki. Chopinova G-mol balada, ki jo je izvajal priljub-

ma v jugoslovanskem duhu držani balet »Sjene«. V koncertu jugoslovanske glasbe, ki se vrši dne 11. febr. v ljubljanski Filharmonični dvorani, se bo izvajal Štrollin »Medijumski kvartet«, ki ga v Zagrebu cenijo kot eno najboljših del jugoslovanske komorne glasbe.

VI. muzikalno predavanje za ljubljansko mladino bo v nedeljo dne 10. februarja ob 11. uri v dvorani Filharmonije. Spored izvajata naša virtuozna Jurjo Tkaleč (bela) in Ciril Ličar (klavir). Marjonočno gledališče v Mariboru ponovi v nedeljo dopoldne ob 10. uri v Narodnem domu za gojence Dečjega doma »Snežulčico«. Ob pol 15. pa igrajo za ostalo deco »Reposčeva« in »Začarani dežniki«.

Mariborsko gledališče. Drama je prišla študirati otroško igr. Milčinskega »Mogočni pristan« v režiji Valo Ibratine. 40 letnica pisateljevanja Ljube Babiča - Gjalsteiga. Hrvatski pripovednik Ljuba Babič - Gjalstki stoji letos v 70. letu svojega življenja. Obenem potefe letos 40 let, odkar je Gjalstki objavil svojo novelo »Ilustrissimus Battorich«, ki spada med pisateljeva najugodnejša dela.

Turneja zagrebskega pevškega društva »Kolo«. Zagrebško pevsko društvo »Kolo« se letos spomladi poda na večje pevsko turnejo po Češkoslovaški. Koncertiral bo po vseh večjih mestih in bo izvajalo izključno jugoslovanske pevske spored.

»Figarova svatba« v Zagrebu. Zagrebška opera je te dni uprizorila Mozartovo »Figarovo svatbo«, o kateri se

ljubi pianist Danilo Svare, je vsled poglobljene interpretacije izzvala burno odobravanje. Gospa Ljerka Bonačić-Kondža je z dramatičnim zanosom zapela tri pesmi, med katerimi je najbolj ugajala arija iz Dvořakove Rusalka. Odlični pevki je bil podarjen košček cvetlice. Znani violinist Stojanović je podal s polnim razumevanjem tehnično težko Henderijevo »Vieutemps«. Končno je nastopil burno pozdravljen slavni basist Nikola Zec z arijo iz Onjeginja. Ploskanje ni ponehalo, dokler se Zec ni odločil, da zopet še eno pesem. Po koncertnem delu je bila živahna zabava in ples. Dvorniki orkester je igral valčke in moderne plesne, poleg tega pa razna kola. Proslava je zapustila najboljše utis. Mnogo brojno je bila zastopana jugoslovanska akademska omladina, ki je s tem manifestirala svojo jugoslovansko narodno zavest.

* Kraljevo darilo akad. društvu »Jadrana« v Ljubljani. Kralj Aleksander je naklonil Jugosl. napred. akad. društvu »Jadrana« podporo 10.000 Din. Lepo priznanje agilni akademski organizaciji!

* Kraljev dar za zagrebske akademike. Princ Pavle je na akademskem plesu v Zagrebu v kraljevi imenu daroval za Jug. akad. podporo društvu 30.000 Din.

* Princ Pavle in zagrebske kulturne institucije. Povodom svojega bivanja v Zagrebu je princ Pavle v spremstvu prosvetnega ministra Trifunovića posetil tudi razne kulturne zavode. Obiskal je Jugoslovansko akademiko znanosti in umetnosti in si ogledal Strossmayerjevo galerijo slik. Nato se je, viharno pozdravljen od občinstva, podal v univerzitetno knjižnico, kjer ga je sprejelo zbrano dijaštvo. Princ si je ogledal kataloge, stare rokopise in se zanimal tudi za dotacijo vseučiliške knjižnice.

* Naš novi konzul v Zadru. Za našega konzula v Zadru je imenovan Miodrag Petrović, dosedanjí šef kabineta zunanje-ga ministrstva.

* Reducirani konzuli. Iz službe zunanje-ga ministrstva so na podlagi čl. 243. uradniškega zakona odpušteni: generalni konzul v Helsinkforsu Dragutin Matanović, konzul v Montrealu Antun Seferlić, podkonzul Vojislav Gjorgjević in podkonzul v Solunu Dušan Mišetić.

* Osebnne premembe na našem konzulatu v Trstu. Mesto g. Rašića, ki je premeščen v Beograd, pride v Trst iz Berna kot naš konzul g. Stepanović, ki je bil doslej član naše delegacije pri Ligi narodov. Pomotoma se je v isti kombinaciji imenovalo ime Stanković.

* Promet v splitski luki leta 1923. V preteklem letu je dospelo v splitsko luko 4015 parobrodov ter 734 jadrnic. Od tega je bilo parobrodov z našo zastavo 3406 in 399 jadrnic; ostalo so bile inozemske ladje. Promet je v primeri z letom 1922. nekoliko nazadovol in to radi dvomesečnega pomorskega štrajka.

* Smrtina kosa. V celjski bolnici je umrla ga Ivanka Radosaavljević soproga policijskega pisarja iz Lazareva, v starosti 29 let. Na Golniku je umrl dne 3. i. ni. g. Josip Vukšinić, poslovodja Gospodarske zveze, podružnica Celje.

* Novo jugoslovanski list. V Dubrovniku je prišel dne 1. t. m. izhajati tednik »Dubrovački List«. List je nadstrankarski in bo prinašal informativne in gospodarske članke. Glavni urednik je dr. Matija Viđević.

* Društvo slov. zobotehnikov vabi vse žlane iz cele Slovenije na svoj redni letni občni zbor v nedeljo 10. t. m. ob 2. pol-poldne v restavraciji »Novi svet« v Ljubljani, Gosposvetska cesta. Dnevni red obiljen. Udeležitev vseh kolegov nujna in obvezna. Predsednik.

* Konferenca za privatno pravo v Haagu. Za naše delegate, ki bodo prisostvo-

vali mednarodni konferenci za privatno pravo, ki se bo vršila v Haagu, sta določena po dva zastopnika vsake univerze.

* Nove tise cigarete. Uprava državnih monopolov bo imenovala v kratkem posebno komisijo, ki bo prepolovala Turbijo, Grčijo, Italijo in Holandijo radi nabave 50.000 kg najfinjšega tobaka, znanega pod imenom »Smirna«. Ta tobak bodo mešali z našim domačim in izdelovali iz njega nove fine cigarete.

* Benetke - Ljubljana. Inž. Mario Glacobbij se zavzema v benetških listih za direktno zvezo med Benetkami in Ljubljano, ki naj bi se ustvarila na ta način, da bi se zgradila železnica, ki bi avstrijskih železnih projektirala proga Gorica-Cervinjan ter po-daljšala železniška proga Gorica-Ajdovšči-na preko Cola do Logatec. V to svrhu bi bilo treba napraviti približno 60 km nove proge (Gorica-Cervinjan 24 km. Ajdovščina-Logatec 32 km). Nedvomno pa bi se izvedbi tega načrta z vso silo upri Trst, ki bi bil v tem slučaju znatno škodovan. Zanimivo pa je vsekakor naglašanje inž. Glacobbija, da je zgradnja imenovanih prog potrebna zlasti radi asimilacije tujerodnega življa v Primorju.

* Vlak ga je povozil. V Zagrebu je povozil vlak na progi med kolodvorom in javnim skladiščem strojnika Gabrijele Mutaka. Ko je šel vinjen ob pragi domov, ga je zagrabila lokomotiva priključnega vlaka in ga raztrgala na kose.

Mleko.

Zdrženo mlekarne, Vojaska ulica, nasproti belgijske vojašnice, sprejemajo zopet in to do 15. februarja nove nabave za mleko, ki se dostavlja z vozni dvuono na dom lu to v poljubni množici. Garancija se za popolnoma sveže, čisto, pasteurizirano mleko s približno 35% tolike. Naro a se lahko tudi telefonično, št. 418.

Iz Ljubljane

u— Prešernov večer pri naših omi-
dincih. Na predvečer 75 letnice Prešernove smrti je sinoči priredilo Centralno tajništvo jugosl. napredne omladine v Dijskemu domu lepo uspelo spominsko proslavo. Počastila sta prireditel s svojo navzočnostjo naša odlična prešernoslovca univerzitetni rektor g. dr. Fr. Kidrič in univ. profesor dr. Ivan Prijatelj, poleg njiju in ostalih prosvetnih delavcev pa so docela napolnili dvorano naši akademiki in srednješolci. Slavnost je otvoril v imenu C. T. njen požrtvovalni aranžer, tov. Zv. Bizjak, nato pa je tov. Iv. Kolar v zanimivem govoru očitral pomen slavnosti. Sledile so pevске točke, ki sta čustveno izvajala na Prešernovo besedilo gđ. Korenjakova in g. Šubelj, ves vzpored pa so prepletale deklaracije t. »Preporodašev«. Prireditel, ki je ob tem Prešernovem jubileju bila prva in morda edina na vsem Slovenskem, je pokazala, da zna naša napredna omladina ceniti svoje velikane in da ima Prešeren med njo najvnetejših častilcev in spoznavalcev.

u— Prva plesna tekma v Sloveniji. Klub plesovodij v Ljubljani je priredil sinoči v okusno dekorirani dvorani hotela »Union« prvo plesno tekmo za prvenstvo v Sloveniji. Iz Ljubljane so tekmovali še štirje, iz Celja dva para v modnih plesih blues, tango in boston. Tekmo je vodil član mednarodne plesne unije g. V. Vlček, ki je hkratu predsedoval petčlanski jury. Ta jury so tvorili še po en slikar, kipar, pisatelj in arhitekt. Prva nagrada je bila prisojena gđ. M. Premelčevi in g. Br. Klemenčiču, druga gđ. Mil. Štigličevi in g. Mičiču, tretja pa gospej Anny Wissiaki ovi in g. Fr. Čudnu; prvo častno priznanje (diploma) gđ. R. Ročgerjevi in g. Iv. Kendi, drugo priznanje gđ. F. Štravsi in g. H. Dečmanu, tretja pa gđ. Miri Gračnerjevi in g. Mil. Storfku. Poslednja imenovana celjska para sta se, dasi sta zaostala za ljubljanskimi, odlikovala tehnično in ritmično ter žela mnogo priznanja. Vohče je imela jury zelo težko stališče, ker so vsi pari plesali prav dobro. Med nekaterimi pari se je morala vršiti še posebna tekma. Mladostni parček Ročger-Kendi je žel posebno zanimanje občinstva, ki jima je priredilo po priznanju prve častne nagrade ovajico. Pred tekmo in po nji se je vršil živahen, izredno eleganten splošni ples izbranega občinstva. Sodelovali sta sokolska godba in barski duo, ter je vladala ves čas najlepša animiranost. Prireditel prva svoje vrste v Ljubljani, je uspela izvrstno. Klub plesovodij je s sodelovi svojih šol lahko zadovoljen.

u— Sokol LjubljanaII. priredi v soboto dne 9. t. m. v dvorani »Kasine« veliki ples z maskarado na katerega vabi vse ki ljubijo res pravo in neprisljano zabavo. Obsežne priprave se v polnem teku. Vstopnice v predprodaji pri bratu Milku Krapežu, Jurčičev trg, za člane po 10 Din.

u— »S. K. Hermes« šiška priredi v soboto dne 9. t. m. ob 20. uri v prostorih hotela »BeleVue« v Šiški zabavni večer z bugatim vsopredom in plesom. Vstop je proti vabilu. Kdor bi vabilu pomotoma ne prejel, dobi istega pri tajniku kluba in na večer prireditel pri vrodu.

u— Umrlj so v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Ana Lubič, mestna uhoja, 83 let. — Ludvik Fröhlich, sobni slikar, 44 let. — Iv. Centa, kurjačev sin, 3 mesece. — Jakob Sima, sluga, 71 let. — Mar-
cija Schaub, bivša dekla, hiralica, 43 let. — Fran Čevka, dninarjev sin, 3 leta.

u— Nesreča na sejmšču. Posenstnik Miha Osolin iz Domžal je priprl preteklo sredo na sejem v Ljubljano pot konj. Ko jih je okrog devetih privezal na seimskem prostoru na ogrado, ga je

eden izmed njih udaril s kopitom po glavi in mu prelomil čeljustno kost. — Prepeljan je bil v deželno bolnico.

u— Iznana je za nedolžen čna iz ljubljanskega okoliša Rudolfini Hato iz Sušice v Češkoslovaški, znana vlačugarica in tajna prostitutka.

u— Iznajdljv goljuf. K mehaniku Iv. Semelroku v Šiški je prišel pred nekaj dnevi Rajmund Š. ter mu izročil ponarejeno pismo svojega brata kapitana, v katerem ga ta prosi, naj donoscu pisma izroči novo dvokolo, kojega bo on plačeval na obroke. Mojster je prefrigancu kolo res izročil, nakar ga je goljufivi Rajko po par dneh prodal nekemu stariinarju in denar zapravlil. — Izročen je bil sodišču.

u— Koncert. Od nedelje 3. t. m. v restavraciji in kavarni Tratinik redno vsak dan koncert ciganske kapele pod vodstvom primaža Miškota od 8. do 1. ure ponoči.

V soboto 9. februarja 1924

V. medicinski ples

v veliki dvorani »Uniona«

Iz Maribora

a— Potar. V sredo okrog 20. so na Korški cesti zapazili iz stanovanja nekega delavca živgati iskre. Požarna bramba, ki je takoj prispela na lice mesta, je ogenj pogasila, predno se je mogel razpasti.

a— Milijunska obsedba kokainovcev v Mariboru. Včeraj sta bili dve mariborski antikarieti, uslužbeni v Kolodvorski restavraciji in »Pri črnem orolu«, o katerih smo svoječasno poročali da sta prodajali vitihotapljen kokain, obojeni skupno z ljubljanskim dobaviteljem kokaina na tri milijone dinarjev globe. Ta denarna kazen se v slučaju neziterljivosti spremeni v dveletno ječo.

Iz Celja

e— Ljudsko vseučilišče. Iz raznih stvarnih razlogov že parkrat p elotero predavanje dr. Schwaba »O nalezljivi-
otroških boleznih« se vrši v ponedeljek dne 11. febr. ob pol 20. uri v risalnici mečanske šole. Zlasti matere se opozarjajo na to važno predavanje sedaj v času, ko se zopet širijo po celjski okolici razne epidemične bolezni.

e— Tekom meseca januarja so umrli v mestu Celju: Josip Vovk, posestnik 70 let, Marija pl. Černy, zasebnica, 77 let. Ana Staudinger, zasebnica, 88 let, in Matilda Erhartič, odvnetika soproga 58 let. — V celjski jarni bolnici: Marija Šimonc, rudarjeva žena, 83 let, Danica Tkavc, otrok postarja, 4 leta, Marija Tajnšek, dninarica 58 let, Marija Kosi, služkinja 43 let, Antonija Breulez, obd. reva 60 let, Emilija Marčič, dninarica 27 let, Marija Lipičnik, dninarica 41 let, Marija Trebišnik, obd. reva 71 let, Anton Vizovšek, posestnik 35 let in Karol Knez posestnika sin 2 in pol leta.

e— Oficirski elitni ples pod pokroviteljstvom mestnega komandanta g. p.ikovnika Tosiča, se vrši v soboto dne 23. febr. v vseh gornjih prostorih Narodnega doma.

Iz Primorja

* Žrtve gor. Ivan Kašca iz Soče je v Lepeni sekal smrečje. Med delom mu je na nevarni strmini spodrsnilo in je strmoglavil v prepad. Domačini so ga našli mrtvega, z razbito glavo. Poletti je v istem gorovju ponesrečil N. Flajs iz Soče, sedaj pa so zahtevala gorske pečine Lemeža že tretjo žrtve tekom enega leta.

* Smrtina nezgoda kolesarja. V nedeljo ponoči je zadel na cesti v Gradisku v kolesarja Silvija Lovrenzona voz, ki je bil brez svetiljke, kjer je obležal. Šele zjutraj so ga opazili mimoidoči in ga prepeljali v gorisko bolnišnico, kjer je že naslednjega dne izdihnil, ne da bi prišel k zavesti. Nemarnega voznika še niso izsledili.

Ali ste že poslali? naročnino za »Jutro«

PREKLIC.

Podpisana preključem vsake neresnične govornice, ki sem jih povzročila o gđ. Rozki Mencinger. Obenem se ji zahvaljujem, da je odstopila od sodniškega postopanja.

Dob. Bistrica, 6. februarja.

Julka Valentincič.

Vremensko poročilo

Ljubljana 7 februarja 1924.

Ljubljana 708 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačnost 0-10	Padavine mm
Ljubljana	7.	757.8	-5.4	vzhod	del. obl.	—
Ljubljana	14.	757.8	5.0	sev. vzh.	več obl.	—
Ljubljana	21.	758.3	-0.2	jusno	jusno	—
Zagreb	7.	758.7	-1.0	jug. vzh.	oblačno	1.0
Beograd	7.	758.3	-1.0	brzovetra	jusno	1.0
Dunaj	7.	755.4	-1.0	sev. zapad	suev	1.0
Praga	7.	758.5	-10.0	jug. vzh.	jusno	2.0
Luomost	7.	759.8	-2.0	brzovetra	sneg	7.0

V Ljubljani barometer višji temper. nižja.

Solnce vzhaja ob 7:16, zahaja ob 17:18

Dunajsko vremensko poročilo. Veter je bil danes še južni, vendar pa je zelo popustil v svoji moči. Na Korškem in Stajerskem je bilo precej jasno, v ostali Avstriji pa spremenljivo. Na Dunaju so se menjavali lahki snežni meteli s sol-

Sodišče

* Pred Miklavžem. Ze tako-le začetkom novembra se začno sprehajati prvi »parkeljni« po ljubljanskih ulicah. Neke gopa se je vračala od zdravnika (sicer i. bila bolna, šla je le zaradi bolniške blagajne — da ugotovim dejansko stanje s svojo malo hčerko in jima je vled nepričakovano hudoga naliva vrti in sproti hišna z dežniki. Komaj da sta se sešli, jima pridrvi nasproti »eka« parkelj, pljune na tla in pokaže jezic. Prestrašeni ženski sta se gotovo najprej pokrili; potem pa sta šli udano in mirno naprej. Stvar pa se je tako razvila, da je gospa dotičnega parklja poznala sicer prav dobro in sta se nekoč ugle dala na magistratu, na tistih »vornih obrat.« nih stopnjicah. Takrat sta se malo sporekla in bi ga gospa kmalu uarila. Takrat pa se je obdolžen varoval in dejal: »Udarec shranite za svojega moža, jaz nisem vaš mož!« Energična beseda iz parkeljev ust je vzvalorila kri občutno užaljene gospe, ki je vložila tožbo. Parkelj je bil obsojen na 300 Din globe, pa se bo zaenkrat pritožil. Morda mu sv. Miklavž pomaga.

* Med hmeljniki. Skrbni hišni gospodarji se bodo še dobro spominjali, da je zapadel dne 23. ali 24. novembra 1923 visok sneg. Današnja sodna razprava se je pričela pri tem snegu in stala v znamenju nekega četverokotno omejenega prostora z ominoznim imenom, kamor se slovek poda le v sili. Tisti dan je zgodaj zjutraj vstal iz pernice J. B. in stopil pred hišo. Ko je zagledal snežne hibe pred seboj, je poprijel za lopato in začel odmetavati. To pa ni bilo všeč okroglasti gospe J. V., ki je začela nagovarjati soseda, naj opusti snatene, češ da ji s tem kviri solato. In je beseda dala besedo in tekem 6-urnega pogovora, katerega so se počasi udeležile vse stranke v hiši, je gospa J. V. povedala par krepkih. Začela je z zmerjanjem in s peovkami, med katerimi se je posebno obnesla žaljivka »Čuk na palec«. V nadaljnjem pogovoru je povedala, kako je videla, da jo leži zasebnega obtožitelja prišla nekoč iz stranišča — in da je istočasno, oz. po potrebi malo pozneje — skočil neki možakar skozi okno — na stranišče, se razume. To je razumna gospa takoj s potrebnim opisovanjem raztolmačila vsem sosedom, ki so se seveda radovali vesele novice. Dalje je očitala obtožitelju krajo in prevažanje ukradenega blaga na dom. Omenjena debluša gospa pa se je tudi ročno odlikovala. Ko je obtožiteljev mali sinček inkriminirano stranišče na vsekakor nepojasnljiv način »oskrnil«, ga je odločno gospa pričela za vrat in lasa in ga z glavo potisnila v udolbino, ki je obleža; no navajena drugačnih običajev. Oče tako težko prizadetega dečka je iskal pomoči pred sodiščem. K pričevanju se je zglašilo toliko mladoletnih, da se mi zdi verjetno, da se ta dan v nekaterih ljudskih šolah ni poučevalo. Zadeva se je po mnogih medkljkih obtoženke končala tako, da je bila zgovorna in priročno gospa obsojena na 300 Din kazni. I ona i obtožitelj sta prijavila vzkliko — in tako se bo zele, ki je zraslo blizu posvečene zemlje »med hmeljniki«, prekuhalo še pred deželnim sodiščem.

* Nepoštenjakovića. Leta 1923. je bil zaposlen v Majdičevi trgovini za železnino v Celju Ivan Mejč, delavec iz Gaberja pri Celju. Po njegovem odhodu je ugotovil poslovodja, da je zmanjkalo v trgovini okrog 200 pil. Poizvedbo so privedle do aretacije Mejča, ki je sprva trdil, da izvirajo pri njem najdene pile iz neke zapuščine. Pomagalo mu seveda ni in 5. febr. se je moral zagovarjati pred celjskim okrožnim sodiščem skupno s sokrivcem Jos. Zupanom, ki mu je pomagal ukradene pile razpečavati. Mejč je dobil 2 meseca poostrenega zapora, Zupan pa, ker se mu ni moglo dokazati, da je vedel za tatvino, 150 Din globe.

* Krvoločnež. Spos Igance, 41-letni delavec v Ljubnem pri Celju, je bil zaradi tepeža že deseterkrat kaznovan. Dne 4. novembra je prišlo med njim in nekim Fidlerjem zopet do pretepa, tekom katerega je Fidler pred nasilnežem zbežal. Obdolženec je zasledoval svojo žrtvo z odprtim nožem, ni pa pehnil Fidlerja, ampak nekega drugega tovariša, za katerim se je Fidler ustavil. Okrožno sodišče v Celju je obsodilo nepoholjšivega pretepača na 6 mesecev težke ječe.

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

Gospodarstvo

Vinogradništvo

V nedeljo, 3. t. m. je imel Vinarski in Sadlarski odsek Kmetijske družbe za Slovenijo v Mariboru svoj redni občni zbor, na katerem je bilo zastopanih 18 kmetijskih podružnic, vinarskih društev in združenj. Občni zbor se je med drugim bavil tudi s krizo, v kateri se nahaja jugoslovansko, zlasti slovensko vinogradništvo ter je:

1.) soglasno sprejel resolucije, ki se nanašajo na omogočitev izvoza naših vin v Avstrijo in na sodelovanje naših strokovnjakov pri trgovinskih pogajanjih z vino uvažajočimi državami;

2.) je pozval odzake, naj se obrne na vlado z zahtevo, da pri sklepanju trgovinskih pogodb z Italijo naše vinarstvo primerno štiti in pod nobenim pogojem ne pripusti uvoza italijanskih vin v našo državo, ki bi itak že skrajno prekršal položaj našega vinogradništva še poslabšal ter sigurno povzročil katastrofo;

3.) je sklenil staviti naslednji predlog na vlado: »Zbor vinogradnikov in vinskih trgovcev, organiziranih v Pokrajinskem savezu vinogradnikov za Slovenijo, ki so obenem tudi člani združujočega Vinarskega in sadlarskega odseka, poziva vlado, da v slučaju, ako za trgovinske pogajanja z Avstrijo ne imenuje eksperta iz Slovenije, pripusti k pogajanjem saj neoficijelnega zastopnika vinogradnikov iz Slovenije kot posvetovalca delegata. V svrhu kritja stroškov za tega eksperta je naprositi vse organizacije vinogradnikov, vinskih trgovcev in drugih gospodarskih korporacij kakor tudi posameznih večjih podjetij, da prispevajo potrebne vsote. Odboru Pokrajinskega saveza vinogradnikov se naroča, da določi eksperta ter da stori korake, da bo leta doblil pravico, se udeleževati trgovinskih pogajanj;

4.) je zavzel občni zbor tudi svoje stališče napram izvozu vina avstrijskih državljanov, ki posedujejo vinograde v Jugoslaviji, v Avstrijo ter soglasno sklenil naslednjo resolucijo:

Čuje se, da je Avstrija dovolila svojim državljanom, ki imajo vinograde na našem ozemlju, uvoz lastnega vinskega pridelka proti polovični uvoznici carini in da se od avstrijskih državljanov, ki imajo vinograde pri nas, dela na vse kriplje na to, da bi ga smeli uvažati popolnoma carine prosto. Ker je v Avstriji vno najmanj za polovico dražje nego pri nas, bi to pomenilo gospodarsko ojačenje vinogradnikov, ki so avstrijski državljanji. S tem bi bili ti v stanu svoje vinograde boljše obdelovati in bolje gojiti, svoje delavce dražje plačevati, ravnotako razne vinogradarske potrebe, kar bi vse vplivalo na nadaljnjo porazdraženje vinarkega obrata. Tako bi naši vinogradniki prišli v nevzdržljiv položaj in bi morali ali svoje vinograde opustiti ali pa jih svojim avstrijskim, gmočno boljše stoječim posestnikom prodati. Naši vinogradniki bi postali vničarji avstrijskih posestnikov, sužnji Nemcev na svoj lastni grudi v večji meri, nego so to bili pod bivšo Avstrijo.

Opozarjamo našo vlado na nevarnost, ki preti zlasti našim območnim vinogradnikom, in jo pozivamo, da zadevo temeljito prouči in ji posveti vso pažnjo tudi če pri vrščilih se trgovinski pogajanjih z Avstrijo. Mi stojimo na stališču, da se ne smejo tuji državljani, ki imajo posestva pri nas, koncedirati kakor pogodnosti, ki so v nasprotju z interesi naših državljanov.

Hmeljarjem

Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zalcu je prejelo od oddelka za kmetijstvo pri pokrajinski upravi v Ljubljani nekaj umetnega gnojila v ta namen, da se z njim napravijo spomladni t. l. gnojni pozlukusi v hmeljnikih našega okoliša. Navedeni polizkusi se bodo izvrševali na ta način, da določi vsak hmeljar, ki se bo v to svrhu zgledil pri društvenem vodstvu, skrat po 40 hmeljskih rastlin ene ali druge vrste. Od teh 8 oddelkov po 40 hmeljskih rastlin ostane 1. negnojen; ostali oddelki dobijo superfosfata, kalijeve gnojne soli in apnenega dušika v naslednjem razmerju:

	supl. k. gn. soli	ap. d.
II. oddelk	4 kg 3 kg	4 kg
III. oddelk	4 kg 3 kg	4 kg
IV. oddelk	4 kg	4 kg
V. oddelk	4 kg	4 kg
VI. oddelk	— 3 kg	4 kg
VII. oddelk	— 3 kg	4 kg
VIII. oddelk	—	4 kg

Potemtakem dobijo posamezne rastline v I. oddelku po 10 dkg superfosfata, 7,5 dkg kalijeve gnojne soli in 10 dkg apnenega dušika, v II. oddelku po 10 dkg superfosfata in 7,5 dkg kalijeve gnojne soli itd. Superfosfat in kalijeve gnojne soli se lahko takoj zmešata in izročita zemlji, apneni dušik se pa potrosi naknadno, in sicer 8 do 10 dni kasneje.

Poslana množina umetnega gnojila je določena za 10 hmeljarjev našega okoliša; je ti se morajo zavezati, da se bodo strogo držali gnojne načrta in da bodo končno tudi natančno določevali množino pridelanega hmelja v določenih osmih skupinah. Za potkuse določene rastline ne smejo biti slabotne nego zdrave in krepke, ki so bile v minulemu letu dobro in enakomerno pognojene.

Zgledila za potkuse naj se pošljejo nemudoma Hmeljarskemu društvu v Zalcu.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (7. t. m.) Pšenica: baška, 79 do 80 kg, 2 odst., 1 vagon 337; banatska, pariteta Zenta, 3 vagoni 335. Turščica: baška, duplikat kasa, 30 vagonov 245 do 267,5; baška, okrogla, 3 vagoni 257,5; bela, 3 vagoni 240; Smederevo, 1 vagon 260; sremska, 5 vagonov 257,5. Fihol: beli, baški, dva vagona 685. Moka: baza «0», duplikat kasa, 4 vagoni 530; «6,5», duplikat kasa, 2 vagona 310. Otrobi: banatski, 1 vagon 172,5. Tendence slaba.

Dunajski živilski sejum (7. t. m.) — Goveja živina: Dogon 596 glav, od tega jih je bilo iz Jugoslavije 175. Cene nespremenjene. — Svinje: Dogon 151 komadov. Notirajo za kg žive teže v aK: debele 25.000 do 27.000, mesnate 25.000 do 26.000.

Zagrebski tedenski sejum (6. t. m.) Dogon goveje živine precejšen. Istotako dovoz sene in drv. Svinj je bilo manj. Cene za kg žive teže: domači voli I. 15 do 15,75, II. 14 do 14,5, III. 12 do 12,5, bosanski voli I. 13 do 15, II. 11,5 do 12,5, III. 9 do 9,5, domača mlada živina 13 do 15, domače krave I. 12,5 do 14, II. 11,5 do 12,5, III. 10 do 10,5, teleta I. 20 do 20,5, II. 19,5 do 20, domače svinje I. 26 do 27,5, II. 23,25 do 24,25, III. (frilingsi do 60 kg) 22 do 22,5 Din. Volom in teletom so cene padle. Krma: seno 75 do 112,5, otava 112,5 do 125, detelja 112,5 do 162,5, slama 75 do 100 dinarjev za 100 kg.

Zagrebska vinska borza (6. t. m.) Poset zelo slab. Ponudba istotako majhna. Notirajo: belo kmečko vino, 9%, iz Konjčine, postavno Zagreb, 500 hl, 3,75 Din; staro belo, 11%, iz Subotice, franko Zagreb, 6,25 Din; novo belo, 11,5%, iz Vršca, postavno Zagreb, 4,75 Din; staro belo, 8,5%, iz Vršca postavno Zagreb, 3,75 dinarjev; črno, dvanajstodstotno, iz Vršca, postavno Zagreb, 5,25 dinarjev; kmečko belo, 8 do 8,5%, postavno Konjčina ali Zlatar, 500 hl, 3,75 Din; črno dalmatinsko, 11 do 13%, molo Bakar, po maligandu, 3,55 Din; belo dalmatinsko, 11%, molo Bakar, po malig, 3,55 Din; belo, Sv. Ivan Zelina, okrog 9%, postavno Sesvete, 4,5 Din; belo, Okuč Pješivica, okrog 10%, postavno Jaska, 5,75 Din; šiler novi loški, 13 malig, postavno vagon 80 hl Nova Palanka 5 Din.

— Vprašanje inozemskih kreditov za našo industrijo. Iz Beograda poročajo: Kakor je znano, je Centrala industrijskih organizacij pričela nedavno akcijo za doseganje večjega inozemskega posojila za našo industrijo. V tej zadevi je svojo ječasnno tajnik centrala Čurčin, ki se je nahajal v inozemstvu, skušal navezati stike s tujimi bančnimi skupinami. Takrat se bili izgledili za posojilo slabi, med tem pa se je, kakor se je javila, posrečilo doseči ugodnejši preobrat v tem vprašanju. Posojilo bi se izplačalo tekom 10 let. Za prvo leto bi znašale obresti maksimalno 17 odst., naslednjih 9 let pa bi se znižale za 3 do 4 odst. V svrhu garancije za posojilo bi služile menice z dvema podpisoma, kot supergarancija pa hipoteka na podjetja.

— Porast obilicij Bleerovega posojila. Iz Amerike je prispela v Beograd brzojavka, da se obilicije Bleerovega posojila stalno dvigajo. Sedaj notirajo že 75.

— Carina na izvoz borovih železniških pragov. Finančni odbor je sprejel rešeno ministrskega sveta o plačevanju carine na izvoz borovih pragov, ki se bo plačevala s 25 odst. v naravi.

— Zaračunavanje franka pri poštnih pošiljavah. Iz Beograda poročajo, da je ministarstvo za pošto in brzojav spreminilo relacijo franka k dinarju glede plačevanja tako za poštna pakete v inozemstvo. Zlati frank se zaračunava pri predaji paketov s 15 Din.

— Pregled vseh prog in zgradb beograjske železniške direkcije. V beograjski železniški direkciji je določena komisija, ki bo pregledala vse proge in zgradbe na ozemlju beograjske direkcije ter izdelala načrt za zgradbo vsega, kar je potrebno. Čim komisija dovrši svoje delo, bo podnesla poročilo prometnemu ministarstvu v svrhu odreditve potrebnih kreditov.

— Dobava. Pri ravnanju državnih železnic v Sarajevu se vrši dne 28. febr. ofertalna licitacija glede dobave 2 kompletov okretne za lokomotive in dne 27. febr. ofertalna licitacija glede dobave železniških pragov in pribora za tračnice in okretne. Natančneje v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— Madžarska strojna industrija v Jugoslaviji. Po vestih iz Budimpešte skušajo madžarske strojne tvornice dobiti trg na Balkanu. Zlasti Madžarska tvornica vagonov in strojev d. d. si prizadeva navezati si razne stike z Jugoslavijo in Bolgarsko. Z jugoslovansko železniško direkcijo se je že sklenila pogodba glede reparature železniškega materiala in bo Jugoslavija poslala stavo ter pokvarjene vagonne v omenjeno tvornico v Györu. V Hrvaški se je zgradilo več gozdniških železnic, za katere je dobavil material omenjena delniška družba.

— Madžarska trgovinska bilanca v I. 1923. Vrednost uvoženega blaga v decembru 1923. je znašala 65,6 milijona zlatih kron, izvoženega blaga pa 78,4 milijona zlatih kron, tako da je izvozni prebitok meseca decembra 10,8 milijona zlatih kron. Za celo leto 1923. izkazalo

trgovinska bilanca 80,4 milijona primanj kljaja. V letu 1922. je bila zunanja trgovina Madžarske pasivna za 214 milijonov zlatih kron. Položaj madžarske zunanje trgovine se je torej znatno izboljšal.

Domače borze

7. februarja.

ZAGREB. Na elektnem tržišču je tendenca slaba. Popustile so Jugoslovanska, Sečerska Osljek in Slavonija. Gutmann je precej narasel radi zvrstbe na dunajski borzi. — Na deviznem tržišču padajo težnji dalje. Zavlada je popolno mirnilo in je bil promet neznačen. Pariz je precej oslabil. Notirale so devize: Dunaj 0.11825 do 0.12025, Budimpešta 0.90 do 0.93, Bukarešta 42 do 45, Italija izplačilo 370 do 378, ček 869 do 372, Kristijanija 0 do 1145, London izplačilo 364,5 do 367,5, New-York ček 84 do 85, Pariz 303,85 do 306,85, Praga 244,10 do 247,10, Sofija 60,25 do 64,25, Stockholm 0 do 2240, Švica 1470,6 do 1480,6; valute: dolar 82,75 do 88,75, bolgarski lev 53,5 do 56,5, Kč 240,75 do 248,75, francoski franki 385 do 390, mK 0.195 do 0.225, napoleonidori 0 do 325, leji 41 do 0; efekti: Eskomptna 166 do 167, Kreditna Zagreb 161 do 165, Hipotekarna 89 do 90, Jugoslovanska 145 do 148,5, Ljubljanska kreditna 222,5, Praštediona 905 do 1000, Slavenska 106 do 107, Srpska 189 do 140, Eksploatacija 180 do 182, Drava 425 do 0, Sečerska Osljek 1530 do 1550, Narodna žumska 180 do 182, Trbovlje 825 do 835, Vevče 175 do 177, 7 odst. investicijsko 68 do 64,5.

BEograd. Devize: Amsterdam 3180 do 3190, Dunaj 0.1190 do 0.1193, Bruselj 348 do 352, Budimpešta 0.30 do 0.32, Bukarešta 43,25 do 43,5, Zeneva 1475 do 1477, London 365,5 do 365,75, Milan 371 do 392, Newyork 84,25 do 84,75, Pariz 394 do 395, Praga 246 do 246,25, Sofija 62,6.

Sokol

Naklonitve za sokolski Tabor

Samoljublje je običajni poveljni pojav povsod. Dolgoletna vojna je zamorila mnogo cvetja idealne požrtvovalnosti za skupne cilje. Uničila je mnogo plemenite pripravljenosti za tako pomoč, ki je izraz lastne notranjosti in osebnega prepričanja.

Toda pod trdo skorjo poveljne duševne in socialne pokvarjenosti najdemo še vedno zdrave korenike pravega človeškega stremiljenja, da je treba osebne težnje podrediti skupni koristi, da sta narod in človeštvo več kot oseba, da je nesebična skrb za telesno in moralno zdravje vzvišena vršina med kulturnimi prizadevanji v vsakem narodu in državi. Se imamo ljudi, — četudi so izjeme —, ki so ohranili topel čut za vse dobro in lepo in ohranili sposobnost, da njih misel in oko jasno gledata razvoj naroda, države, ideje naprednosti, svobode in človekoljubja. Pretresljive so posvetitve nekaterih darovalcev za sokolski Tabor n. pr.:

«Ne morem se udeleževati Vašega dela. Vtrajajte, Vaša skrb služi velikim namenom. Skoro gotovo bo še moja deca deležna plemenitih dobrot Sokolskega Doma na Taboru. Prilagam za se, za svojo ženo in svoj naraščaj zmesek za pet velikih kamnov.» — Priložen bančni ček za 5000 Din. (Naklonitev trgovca).

«Visoko cenim Vaš sokolski trud. Narod bi s Sokolstvom izgubil bistveno dušno sestavino in takorekto moralno opravičenost za svoj kulturni obstoj. Ne razumem sovražnikov Sokolstva in posebno ne grdega zaganjanja v naš Tabor. — Nimam premoženja, skrbeti moram za bolno mater, želim pa se narodu in sokolski misli oddolžiti. Pošljite mi položnice, vsak mesec bom nakazala 25 Din za Sokolski Dom na Taboru! Rada bi storila več, ker vidim, da je Tabor med potrebnimi najbolj potreben, toda za enkrat ne morem.» (Trgovska uslužbenka).

«Več let opazujem živahno vrvenje mladege sokolskega življenja na Taboru. Vse gre lepo urejeno, delo je razdeljeno, čas odmerjen — bratstvo in disciplina. Mnogo stotin mladine (med to tudi mnogo zapuščenih) je šlo skozi trdo vzgojevališče rednega dela na Taboru in skozi skrbne roke mladinskega odseka Sokola I. Red in vzgojenost pomenjata pol življenja in napredka za mladino. Napredni starši moramo skrbeti za to, da bodo naše misli živlele tudi v naših potomcih in sploh v mladini, da bo naša mladina zdrava in krepka za našo gospodarsko povzdigo in obrambo domovine. — Ako nasprotniki Sokolskega Tabora grozijo, moramo mi reči: Sokolski Dom na Taboru je postala zadeva vsega Sokolstva, celega naroda. Za nas bližnje sosede Tabora in oddaljene napredne Ljubljance pa je postalo vprašanje Tabora obenem zadeva časti in osebnega ponosa. Ovekovemo svoje ime, pomagajmo! Nasprotniki Tabora naj kupujejo zvonove, mi zgradimo na Taboru ponosno sokolsko stavbo! Predložite mi izjavo, da podpišem jamstvo za stavbni kredit!» (Piše ljubljanski posestnik).

«Prinašam Vam za Sokolski Dom 150 Din. To malenkost sem si prihranil: ne zahajam več v gostilno, tudi kajenje sem močno omešil. Malo je, pa bom že še kaj

prinesel. Vem, da podpremo dobro stvar in sladka mi bo zavest pri pogledu na bodočo sokolsko stavbo, da sem tudi jaz pomagal po svojih skromnih močeh.» (Izjavlja javni namestnec).

«Pošljamo zbirko 1200 Din za Sokolski Dom na Taboru. Po večini smo darovali mlajši člani odtod na Štajerskem. Kdor ima malo, je dal mnogo, kdor ima mnogo, je dal malo. Tudi naše društvo ima potrebe, pričemo v kratkem graditi. Naš dar je za sokolsko idejo in delo, nismo lokalni ozkogrdni patriotje. Če Sokol I. v Ljubljani vrši to delo in pospešuje sokolsko idejo, dela za nas in mi skušamo delati za Vas ali še bolje, naše delo je skupno in služni narodu — domovini ter naši moralni in kulturni povzdigi. Obsojamo vsako malenkostno krajevnost in lokalno sebičnost. Naj stoji Sokolski Dom na Taboru! (Člani štajerskega sokolskega društva.)

Koliko sokolskih domov je v Češkoslovaški? Nič manj kot 441, in sicer na Češkem 209, na Moravskem 158, v Šleziji 3, na Slovaškem 7, v Podkarpatski Rusiji 4 in za mejo 1.

Sokol Jesenice. Odbor sklicuje za soboto 9. t. m. ob 8. zvečer v društveni tobovalnici sešatek vseh članov in članice. Sešatek je izredne važnosti, zato je udeležba vseh bratov in sester častna dolžnost. Pridite točno!

Sport

Konec zimske olimpijade v Chamonixu.

V torek se je z razdelitvijo kolajin in diplomov zaključila zimska olimpijada v Chamonixu. V nastopnem podamo kratak pregled o posameznih tekmah:

Drzanje: 500 m: 1. Jewtraw (Amerika), 2. Olsen (Norveška), 3. Larsen (Norveška). 1500 m: Thunberg (Finska), 2. Larsen (Norveška), 3. Moen (Norveška). 5000 m: 1. Thunberg (Finska), 2. Skutnabb (Finska), 3. Larsen (Norveška). 10.000 m: 1. Skutnabb (Finska), 2. Thunberg (Finska), 3. Larsen (Norveška).

Skupna klasifikacija v vseh štirih tekmah: 1. Thunberg, 2. Larsen, 3. Skutnabb.

Umetno drsanje. Dame: 1. ga. Plank-Szabo (Avstrija), 2. Miss Lughran (Amerika), 3. Miss Muckett (Anglija). Gosposle: 1. Grafstrom (Švedska), 2. Böckl (Avstrija), 3. Gauschli (Švica). Dvojica: 1. g. Berger - gdč. Engelmann (Avstrija), 2. g. in ga. Jacobson (Finska), 3. g. Brunet in gdč. Joly (Francija).

Sinučanje: 50 km: 1. Haug (Norveška), 2. Stromstad (Norveška), 3. Grotumsbraaten (Norveška). 18 km: 1. Haug 2. Grotumsbraaten, 3. Niku (Finska). Kombinirano s skoki: 1. Haug, 2. Stromstad, 3. Grotumsbraaten. Vojška smučska tekma: 1. Švica, 2. Finska, 3. Francija.

Hockey: 1. Kanada, 2. Amerika, 3. Anglija.

Bobsleigh: 1. Švica, 2. Anglija, 3. Belgija.

Zaključno klasifikacijo vseh zimske sportnih olimpijskih tekem smo objavili včeraj.

Tujci v Ljubljani

Od srede na četrtek je prenočilo v Ljubljani skupno 132 tujcev. Od teh se je nastanilo 108 v sledečih hotelih:

UNION: Apostolovič Peter, bančni uradnik, Zagreb; Albrecht Oskar, arhitekt, Tržič; Bisenz Adolf, trg., Dunaj; Pachwach Alfred, trg. direktor, Zagreb; Beck Ernst, potnik, Dunaj; Brunner Lazar, trgovec, Dunaj; Bizjak Ludv., skladiščnik, Litija; Damian Ivan, potnik, Dunaj; Doktor Leopold, potnik, Dunaj; Dumiš Stefan, major, Zagreb; Gärtner Herman, trg. potnik, Zagreb; dr. Hošek Artur baron, zasebnik, Sevnica; Hass Rudolf, bančni direktor, Dunaj; Jakel Andrej, industrijalec, Karlovac; Jelincek Angi, žena direktorja, Kamnik; Karamata Stefan, bančni direktor, Beograd; Klein Josip, trgovec, Dunaj; Melzer Adolf, trgovec, Dunaj; Lahovnik F., trgovec, Prevalje; Marghetich Kamilo, industrijalec, Reka; Molaroni Kamilo, zasebni uradnik, Reka; Mravljak Peter, trgovec, Vuhred; Neugebauer Henrik, potnik, Dunaj; Nazar Filip, trgovec, Split; Noot Karol, gen. ravnatelj, Jesenice; Oplustil Feliks, potnik, Dunaj; Picco Guido, industrijalec, Vallemosso; Segal Jakob, trgovec, Dunaj; Singer E., tovarnar, Dunaj; Sommer Henrik, trg., Dunaj; Stražar Ivan, stavbeni podjetnik, Domžale; Šutoj Ivan, trgovec, Zagreb; dr. Schweigel Ivan, veleposelnik, Bled; Ungar David, trgovec, Dunaj; Volonte Rihard, lesotrožec, Cammago, Milan; Vag Zoltan, trgovec, Zagreb; Veratovšek F., inženjer, Kočevje.

SLON: Bolgeri Ivan Rihard, potnik, Dunaj; Drobne Marija, služkinja, Kobilice; Dauber Wolf, trgovski potnik, Dunaj; Gonda Franc, trgovec, Murska Sobota; Gneza Franc, trgovec, Unec; Greiner Leopold, trg. potnik, Zemun; Chrony Oktavijan, mehanik, Vrhnika; Habermann Abraham, trgovec, Dunaj; Kirn Albin, trgovec, Knežak; Krajcar P., trgovec, Zagreb; Križ Filip, trgovec, Prezid; Kupferschmid Bernard, potnik, Dunaj; Lunyer Anton, tovarnar, Ljegen Muzul Lovro, trgovec, Reka; Naumov Miladin, trgovec, Beograd; Paterneel Fr., trg. potnik, Ziri; Perca Elija, trg. potnik, Sarajevo; Piki Franc, trgovec, St. Pavel; Rajniš Djuro, sofer, Gorica; Stic-

Zadnje drsne tekme, ki jih je Ljubljani priredila Ilirija in o katerih smo že poročali, so se vršile v ugodnih vremenskih prilikah. Najlepa je bila vsa kakor seniorska tekma, ki je pokazala lep napredek naših drsalcev. Obvezne tekme, ki so bile izbrane deloma iz tabel seniorskih, deloma pa iz tabel mlajših skih figur, so izvajali tekmovalci gladje in s precejšnjo rutino. Vsem se pozna na učitelja-mojstra dr. Fuchsa. Manjše hibe, kakor sta nepopolno kritje likov in netočna os, bo treba seveda še popraviti. G. Vodišek, ki si je priboril letos že drugič prehodno darilo, ima najboljši in najbolj enakomeren zalet ter je mnogo pridobil v težjih likih, zlasti v likih trokila-viluga-trojka in zanjka-viluga. Inž. Blogo dek in g. Kavšek sta izvajala like dobro, toda sta večkrat izgubila kritje in os. V prostem drsanju je izvajal najprogram g. Kavšek. Posebno pohvalo je žel koncem programa vodja tekme blvi svetovni drsalni mojster dr. Fuchsa za mojstrsko izvajano ekshibicijo v prostem drsanju. — V juniorski konkurenci sta Sargo in Jesih točno obvladala vse sedem predpisanih likov ter pokazala velik talent in solidno osnovno znanje. — V damski tekmi je iznenadila ga. Sargo s natančnim izvajanjem razpisanih 7 likov. Ostale tri tekmovalke so pokazale nekoliko voljo ter bodo ob marljivem treningu kmalu lahko nastopile z večjim uspehom.

Rezultati sankaske tekme v Bohinju (Službeno iz JZSS.) Pri končnem pregledu tekmovalne liste so se ugotovili pravilni časi, vsled česar se deloma spremeni razvrstitev tekmovalcev v tekmi dvosedelnih sank sledeče: I. Cop-Cop (Skala, Jesenice) 4:04,3, II. Pavlič L-Pavlič Pr. (Skala, Jesenice) 4:14,6, III. Predlich-Ravnik (Skala, Jesenice) 4:24,8. Priznanja za tekmo se razpošljejo prihodnji teden klubom, kjer naj se dvignejo.

Nogometno tekmo Jugoslavija v Avstriji bo sodil znani praški sodnik Horites.

Smučarska tekma za državno prvenstvo, ki se vrši v nedeljo v Planici pri Kranjski gori, bo najslajnejša smučarska manifestacija v sezoni. Tekme se udeležijo tudi naši tekmovalci, ki so bili v Chamonixu, številni ljubljanski, celjski, gorenjski in zagrebški sportniki. Vrste tega bo v Kranjski gori zlet smučarjev ter je pričakovati obilne udeležbe. Pripravljeno se je sprejemajo. Tekmovalci morajo najkasneje v soboto z vlakom ob 3. polpoldne v Planico, ostali pa v Kranjsko goro, da se prenočišča porazdelijo.

Polovična vožnja v Planico je dovoljena vsem, ki se udeležijo nedeljske smučarske prireditve v Planici oz. Kranjski gori, in sicer z vseh postaj v Sloveniji. Vsakdo kiper polni listek, ki ga pa ne odda, temveč prejme v Kranjski gori izkaznico in se more z isto s prvim voznim listkom vrniti.

Lahkotletiska sekcija S. K. Ilirije v Ljubljani. V nedeljo ob 14. sestanek na igrišču, pol ure kasneje trening. Načelnik LLAP. Danes redna seja upravnega odbora točno ob 20. Sportna zveza. Udeležba dolžnost! Tajnik II.

LASK. Danes ob 17. redna seja centralnega upravnega odbora. Sportna zveza. Nato sledi izredna seja. Zadeva: pravila, pravilniki etc. Udeležba polnoštevna — dolžnost. — Predsednik.

ringer Franc, trgovec, Linz; Tiršek Anton, trgovec, Rečica; Tomasini Ambrož, trg. Milan; Tagliavini Anton, trgovec, Mantova; Wendel Marko, trgovec usnja, Pančevo; Weiss Ignacij, trgovec, Dunaj; Weiss Albert, trgovec, Reka.

JUŽNI KOLODVOR: Czech Edmund, trg. potnik, Dunaj; Geržina Ivana, zasebnica, Novomesto; Gager Ivan, vo. leposestnik, Mokrice; Nikašnovič Veljko, drž. komisar, Srečnik; Smrekar Al., zasebnica, Libušnje, Italija; Triplat Angela, zasebnica, Javornik.

LLOYD: Aganaga Ščeta, trgovec, Banjaluka; Bamberg Ervin, hidroavtist, Lož; Babič Josip, poročnik, Kos. Mitrovica; Kordiš Edvard, slaščičarnar, Loški potok; Kordiš Antonija, trgovka, Loški potok; Malešič Ivan, trgovec, Metlika; Peče Stefan, trgovec, Slov. Gradec; Raibič Krista, trgovka, Mojstrana; Zagore Janez, trgovski potnik, St. Vid; Zuteo Mijo, trgovec, Severin na Kupi.

SOČA: Jenko Alojzij, trgovski potnik, Logatec; Pustotnik Franc, veleposelnik, Blagovica; Reznicek Hynek, uradnik, Boograd; Rocchi Mery, domačica, Split; Zunković Josip, monter, Zagreb.

TRATNIK: Jamšek Klotilda, vdova odvjetnika, Litija; Kramaršič Ivo, zasebnik, Novomesto; Klenha Oto, trgovec, Kranj; Levi Arrigo, inženjer, Trst; Mosto Josip, trgovec, Celje; Valdman N. glashenik, Vukovar.

STRUKEJ: Avdibek Čobo, trgovec, Kakan, Bosna; Dakio Anton, podjetnik, Calafat, Rumunija; Fries Stefan, pekar, Samobor; Gergolet Josip, pos., Dobro. Juretič Anton, trgovec, Kobarid; Copurso Donato, trgovec, Reka; Kallich Valtor, trgovec, Celje; Oblak Franc, trgovec, Rakek; Peterlin Ivo, trgovec, Komenda; Puthon Danijel, drž. uslužbenec, Celje; Padjen Nikola, trgovec, Zagreb; Zemljik Franc, založnik, Slov. Gradec.

Poleg tega je prenočilo 24 tujcev v naslednjih gostilnah: De Schiava 10, St. r. tišlar 4, Ravnik in Amerikane po 3, Kovač, Lozar, Majcen in Novi svet po 1.

Lastnik in izdajatelj Konrad Jutra. Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne. d. d. v Ljubljani.

Dr. M. Dobriša:

Ljublj. borza in njen gospodarski pomen

V kolikor sem mogel zasledovati, se je kajtičilo za Jugoslavijo minulo gospodarsko leto v znamenju občutne stagnacije. Katere gospodarske panoge so bile pri tem bolj ali manj prizadete, to nam bodo pokazale bližnje bilance posameznih podjetij in drugih gospodarskih edinic. Raziskovanje razlogov te stagnacije v njihovih različnih oblikah bi bilo predjedekosno. Obstojajo razlogi so različne narave, toliko zunanje politični kakor notranje politični, in mnenja sem, da so ravno prvi v marsikaterem oziru le naravna posledica drugih. Gotovo utegnejo ugovarjati temu naznanju, češ, saj poročamo v primeri z marsikatero drugo državo, da so naša splošna gospodarska stanja povsem zadovoljna. Priznavam in sogovor, toda nikakor ga ne morem odobravati in sicer iz edinega razloga: naše naravno bogastvo je tako ogromno, da bi lahko z doslednim, vestnim in strokovnim prejevanjem naših gospodarskih razmer lahko dosegli vse drugačne uspehe, kakor jih v resnici izkazujejo.

Temu stanju pravi vzrok so politična razaranja, ki absorbirajo napram velikomestnim in obsevnim gospodarskim razprijam, žal, ogromne duševne sile. V kolikor se pa v posameznih slučajih posamezne sile posvečajo velikemu vprašanju gospodarske narave, se isto od strani merodajnih faktorjev navadno ne obnašava z edino pravilnega vidika gospodarske objektivnosti, temveč neštokrat v prvi vrsti z vidika politične konstatacije.

Da razmišljanje gospodarskih vprašanj iz drugih vidikov, kakor so naravni, logični, ne more koristiti pravemu gospodarskemu stremljenju, leži na dani. Gospodarske ustanove, v katerih obliki nimajo edino iz političnih vidikov, morajo biti dobre in uspešne, toda, kar je glavno, so v večini slučajev le prehodnega pomena, medtem ko so ustanove, narejene od naravnih in gospodarskih potreb, trajne vrednosti. Taka naravna in povsem nujna gospodarska potreba je pa današnjih prilikah ravno popolna borza središča Slovenije v Ljubljani.

Vprašanje lastne borze in neobhodna potreba te ustanove se je doslej v našem časopisu, na različnih anketah in

zborih raznih gospodarskih krogov že številokrat tretiralo in namen tega članka je poudarjati v glavnem pomen borze za povzdigo narodnega gospodarstva. Ker je ravno med nami Slovenci še vse premalo znan pomen borzne institucije, moram posesti nekoliko na zgodovino razvoja te ustanove.

Prva pomembnejša oblika trgovanja je bil tako zvan trg, na katerem so se v daljših presledkih zbirali kupci in prodajalci blaga, in sicer na točno določenih krajih. To so bili navadni letni trgi. Za tem so se v srednjem veku razvili v različnih mestih tako zvanj sejm, ki so tvorili tedaj središča že večjega blagovnega prometa, na katerih se je že pričelo tudi prvo trgovanje z denarjem in celo kreditno poslovanje.

Posebne pomena so bili sejm za razvoj plačilnega prometa. Za vsa plačila, ki so se morala izvršiti na sejmu, se je določil gotov dan pred zaključkom sejma. Tedaj so se najprej izravnavali vsi dolgi in tirjavje posameznega trgovca in je posameznik plačal le presežek dolgov, torej že nekak klirinški promet. Istotako se je dožalo za časa sejma poravnane vseh večjih računov. Pomen te določbe je izražen v besedah: prihranjanje gotovine. Eminentno važnost takega trgovanja nam za tedanje čase pojasnjuje šele okolnost, ako pomislimo, da se je tedaj nahajal v prometu najrazličnejši denar, ki se je razlikoval v kovu in čisti vrednosti. Za določanje vrednosti posameznega denarja se je moral tedaj trgovec obračati vedno na trgo zvanega zlatarja. Ti zlatarji so postali od trga na trg ter proti mali odškodnini določali vrednost različnih vrst denarja. Naravno, da je bila posamezna vrsta denarja splošno uporabljiva le v onem okolišču, za katerega je bila izdelana, radi česar je občutno krmalu potreba zamenjave. In res ne dolgo za tem se je pojavila tudi obrt menjavcev.

Menjajo se si preskrbovali iz različnih krajev le take vrste denarja, po katerih je bilo na dotičnem sejmu največje povpraševanje. Tedajni menjajo so svojo obrt krmalu razširili in se začeli pečati tudi z drugimi denarnimi posli. Otvorili so lastne poslovalnice, ki so v kratki dobi postale zbirališče najrazličnejših stvari, kjer so se shajali trgovci, meštarji,

brodarji in drugi ter razvijali in sklepali različne posle in zbirali trgovske novice. V tej obliki so se pričeli dnevi seštanki v 13. in 14. stoletju posebno v Italiji.

Zaradi tedanjih trgovinskih odnošajev se je ta ustanova prenesla kmalu v mesto Brugge, kjer je bilo pred odkritjem Amerike največje trgovinsko tržišče severne Evrope. Tu se je razvila tako zvana beurs, ki pa ni predstavljal borze v današnjem smislu, temveč so se tam shajali edino italijanski trgovci, ki so imeli na ondometno tržišču svoja konzularna zastopstva.

Prva prava borza in kot taka svetovnega pomena je bila borza v Antwerpnu. Na tej se je trgovalo z različnimi vrstami denarja in menicami. Da je bil za razvoj te institucije ravno promet z menicami posebno dalekosežnega pomena, nam jo danes povsem razumljivo. Trgovci, ki so se pečali z meničnimi posli, so se sestajali dnevno na borzi ter so v medsebojnih pogovorih in v medsebojnem presojevanju trgovinskih prilik in sposobnosti meničnih obvezancev presojevali tudi kreditno sposobnost posameznika. Borzno mišljenje je s tem postalo merodajno za kreditne posle vohem, poseben vpliv pa je isto imelo za čim uspešnejše in čim bolj razvijajoče se trgovanje na borzi.

Z pojavom menice je nastal naenkrat tudi borznotržišni, nadomestilni (fungibilni) predmet, ki je bil za razvoj trgovine epoha'nega pomena. Razum menice so se kmalu pojavila še daljna borznotržišna nadomestila v različnih oblikah. Za to borznotržišne vrednostne papirje se je izcimila povsem naravno tudi obrestna mera, ki se je spreminjala, odnosno dožalo od enega trga do drugega. Spreminjajoče se obrestne mere so povzročile seveda tudi različno vrednost inih menic, katere so bile izstavljene in veljavne za dežele tujih vrednosti, oziroma tujega denarja. Z raznovrstnostjo vrednosti tujih menic je bila dana osnova posebno danes toliko razpravljeni arbitraži, to je razliki vrednosti menice gotove vrste denarja na različnih trgih. S tem so se menični posli, ki so se jako živahno razvijali, postali spekulativnega značaja. Plodonosnost tega trgovanja je našla v kratkem času ugodna tla v različnih poslovalnicah in pri bankirjih, ki so začeli izdajati takozvane tečajne listine v obliki pisem ter jih pošiljali inozemskim poslovnim zvezam.

Borzno trgovanje se je v kratkem času razširilo na splošno zadolžnice. Koncem srednjega veka se je pričelo borzno trgovanje z blagom.

Tedajni vladarji in mestne oblasti so pospeševali na vsak način procvit mest posebno s svobodo trgovanja, katero so dovoljevali tujim trgovcem v neposredni bližini mesta ali pa v mestu samem. S tem je bilo omogočeno nepretrgano trgovanje tekom celega leta, ne pa kakor na sejmih, kjer je smel trgovec poslovati le za časa sejma. Razmah trgovine je bil s tem zagotovljen.

Na trg je prihajalo čim več različnega blaga in v kratkem času se je izcimilo trgovanje po povprečni kakovosti, to je po tkzv. stečajnem tipu, ki je postal merodajen tudi za določitev cene. Pri kupcih s takim blagom je postal pregled dotične vrste blaga nepotreben ter je tako blago zaradi njegove nenadomestljivosti postalo istotako predmet borznega trgovanja kakor menice. Na ta način so se pretvorili sejm v blagovne borze.

Skoro istočasno kakor antwerpenska se je pojavila na Francoskem borza v Lyonu, ki je bila pa mnogo populnejša od prve. Na lyonski borzi se je trgovalo v prvi vrsti z državnimi papirji, denarjem menicami, medtem ko je igral blagovni promet le podrejeno vlogo. Te borze se je posebno pridno posluževala država, ki je tedaj neprestano rabila velike vsote kapitala za lastne potrebe. Da si zagotovi čim večji dotok kapitala, je ista dovoljevala posebno visoke obresti.

Tedanja spekulacija z državnimi papirji je bila za splošno gospodarstvo vsekakor blagodejnega vpliva, ker so se na ta način zbirali tudi mali delci kapitala iz vseh slojev prebivalstva v veliki rezervoar, iz katerega se je črpalo za različne institucije in podjetja ter tako pospeševal kulturni in celo politični napredek.

Koncem 16. stoletja je stopila v ospredje borza v Amsterdamu. Tu se je razvilo kot najprej tržišče z delnicami trgovskih družb, ki so se pečale z izmenjavo blaga v oddaljene prekomorske dežele.

Temelj take družbe se je ustvarjal na ta način, da so razni soudeležniki vplačali poljubne vsote za posamezen prevoz. Za vplačano vsoto je prejel vsak udeleženec potrdilo, zvano delnica. Dobiček se je potem razdeljeval v razmerju z vplačano vsoto in odpadajoči del

dobička na posameznika so je nazival dividenda. V kratkem presledku je nastalo več takih družb z istim namenom. Upanje na veliki dobiček je kmalu vzbudilo veliko zanimanje za take delnice in povpraševanje po teh vrednotah je čimbolj naraščalo na borzi. Trgovanje z delnicami se je vršilo v obliki terminskega posla, kar je bilo posebnega pomena za uspešnejši razvoj borze. Polagoma so se uvedle na borzi tudi državne obligacije in njih tečaj je bil kmalu merodajen za splošno tedanje evropsko politiko.

V Angliji se je ustanovila borza v Londonu v sredini 16. stoletja. Kakor v Amsterdamu pa je tudi tu pričelo najprej trgovanje z delnicami, in sicer delniških družb in industrijskih podjetij. Za preskrbo potrebnega denarja se je tudi tukaj posluževala v obliki meri borze angleška država, ki je rabila posebno po vojni s Francijo jako velike kapitale. Kot prve so prišle v borzni promet delnice «Bank of England».

Dasi so borze imele tudi marsikatero senčnato stran in je marsikateri špekulant izgubil na borznih kupcih celo svoje premoženje, vendar nam priča ravno borzna zgodovina, da bi Anglija brez borznih institucij ne bila nikdar premagala toliko sveta ter si osvojila toliko svetovnih gospodarskih postojank na celim svetu. Do te moči ji je pripomogla ravno borza, na kateri je v dobi od l. 1696 do 1816 plusirala približno eno milijard funtov šterlingov, torej vsoto, ki predstavlja še danes v dobi milijonarjev in milijarderjev vsekakor vpoštevanja vredno množino denarja. Nadalje je privedla borza angleško državo do blagostanja tudi s tem, da je omogočila ustanovitve nad 40.000 delniških družb, ki so bile za razvoj celega angleškega gospodarstva največjega pomena.

Kakor razvidimo iz tega zgodovinskega pregleda, so se vse navedene borze razvile skoro v istem razdobju in kar moram posebno omeniti, so te nastale vse le po privatni inicijativi, izvemši lyonske. Posamezne države so prepuščale povsem privatni podjetnosti ustanovitve kakor tudi organizatoričen ustroj teh ustanov. Le v Franciji je ta ustanova nastala po državni inicijativi in se je pod njenim vplivom tudi stopnjevala izpopolnjevala.

Vaška beseda 50 par

Mali oglasi

»Dopisovanje« in »Zbiranje« se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročje se je mali oglaš, ki gladi v naprej. Plača se lahko tudi za znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava, če je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacija pristojbina 02 Din.

»Dopisovanje« in »Zbiranje« se računa vsaka beseda 1 Din. — Priročje se je mali oglaš, ki gladi v naprej. Plača se lahko tudi za znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava, če je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacija pristojbina 02 Din.

Penk

Klavir poučujo

pod in gre tudi na dom. — Vojnović & Cie., Viš. 3003

Službe (dobe)

Fotografski pomočnik

prosvetljeni rešuje, se sprejme. Ponudbe z vsozirota na upravo »Jutra« pod sifro 3071.

Mizarske pomočnike

3 dobro tavašane tudi pri rešitvi, rabim. Stanovanje in hrana v hiši, plača po dogovoru. I. Pretnar, mizarski, Dlino-Bled 51. 3021

Ključavničar za orodje

(Voznikovač), se sprejme. — Vojnović & Cie., Viš. 3003

Učence

1 primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, se sprejme pri Iv. Malešiču, trg. z meškim blagom v Metliki. 3028

Službo

lahko takoj dobi pridno in polno dekle, ki je vajno kmetičev delu. Plača po sposobnosti. Pisarne ali osebne ponudbe na naslov: Anton Kuhar, učitelj, Trbovlje 2. 3017

Službičarski pomočnik

znanstven delavec, se sprejme. — Emrih 111b, Maribor, Slovenska 5. 2888

Službe (iščejo)

Mesta hišnico

up pa v najem stanovanje z mrom katera bi obdelovala. Iste matere branika. Naslov: M. Skofic, Poljanska cesta 31. 3073

Brivski pomočnik

Par 20 let, iste službe, kjer bi se lahko izpopolnil; gre tudi brezplačno. — Nibola Cilen-Koman, Ribnica, Dolenjska. 3065

Rudniški uradnik

20 letno prakso v pisarni in tati, znanen za rudnovodstva, Statistikalne uprave, ekspedicijske, iste službe, kjer bi se lahko izpopolnil. — Nibola Cilen-Koman, Ribnica, Dolenjska. 3065

Kot »čenka«

želi vstopiti v trgovino z mešanim blagom zdrava 15 let stara deklica iz boljše kmetijske rodbine. Pisarne ponudbe na upravo »Jutra« pod sifro »Pridna«. 3082

Ravnatelj odv. pisarno

prima moč, iste službe. — Cenj. ponudbe na upravo »Jutra« pod »M 10-1«. 3008

Varuhinja k otrokom

močno in čvrsto 17letno dekle iste službe. Ponudbe je nasloviti na upravo »Jutra« pod »Varuhinja«. 3027

Službo oskrbnika

na kakem večjem posvetu, sprejemam takoj ser v postu verziran, zmožen vsaj osnovna hrvaščina, slov. in nemščina. Ponudbe pod »Kuhar« za Aloma Compagny, Ljubljana. 3007

Kot praktikant

želi vstopiti 17letni deček v kakšno trgovino ali kaj podobnega. Cenjene ponudbe pod »17letni deček« na upr. »Jutra«. 3000

Mesta vzgojiteljice

v boljši družini, iste gospodarske in enoletno razpisniško šola. Govori slovensko in nemško ter je izurjena v šolanju, vzrejanju in deloma tudi v delanju klobukov. — Cenjene ponudbe pod »Vzgojiteljica« na upravo »Jutra«. 3023

Mesta kontoristinj

ali pisarniške mou, iste absovertna trgovske šole z nekoliko urav. Cenj. ponudbe pou. Vojna in malijiva 123 na upravo »Jutra«. 3016

Prodajalka

izurjena v galanterijski stroki, iste službe; gre tudi v manufakturno trgovino 1-2 meseca brezplačno. — Naslov v upravi »Jutra«. 2905

Mlad trg. pomočnik

Iste mesta v trgovini z meškim blagom ali spec. — Nastopi takoj ali pozneje. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2708

Gospodična

Iste mesta samo v dobri hiši ali kot opora gospodinjji ali k otrokom brez matere, ali k mladenku namenovaneu gospodinjji. — Naslov pove upr. »Jutra« pod »Vardna in pridna«. 2004

Abs. eksp. akademik

Iste mesta v kakem večjem posvetu. Gre tudi brezplačno. Ponudbe na poštni predal 147. 2051

Mesta dojlje

16 let zdravo dekle. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3044

Kma. pridelniki

Jabolčnik

prvovrsten (150 hl) in temno sušeni orehi naprodati. — Poizve se pri: Gorjanc, Poljanska cesta 60. 2923

«Agraria»

Maribor, Al. Sandrova cesta št. 57, prodaja: Moko la bananika, lepa namizna jabolka od 50 kg naprej po najnižjih dnevnih cenah. — Istotako se kupuje 1200 po najnižjih dnevnih cenah. 2353

Prodaj

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Ljubljanski Zvon

letnik 1923, prvo številko, kupi Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54. 3077

Fotografski aparat

na plošče z dvojnimi anastigmatom, 4 in pol X 6, dobro ohranjen, kupim. — Ponudbe pod »Fotoaparat« na upravo »Jutra«. 2958

Lokal

Skladišče in pisarna

se odda v sredini mesta blizu južnega kolodvora. Skladišče je primerno za trgovino z moko ali za kak drug tjejni predmet, razen ostalih ali smrdljivih stvari. — Ponudbe pod »Lepa prilika« na upravo »Jutra«. 3046

Prav redka ponudba!

Da se v najem, event. tudi prod. trgovina z meškim blagom in gostilno na zelo prometnem kraju na Gorenjskem, obstoječa 20 let z vso zalogo in inventarjem. Za prevoz je potrebnih 50 do 100.000 Din. Več pri lastniku. Rarno rena pisarna ponudbe na upravo »Jutra« pod sifro »Trgovca z delničnimi pridelniki«. 3056

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3026

Ekcentr. stiskalnica

(Ekcenterprave) št. 0 in 5 novih tehnično od 5, 10, 15 kg (domače dekle), se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3014

2 damski pisalni mizi

brastovi, maslni, prodam. Obe popolnoma novi, event. tudi na obroke. — Oziroma se lahko vsak dan. Naslov pove uprava »Jutra«. 2926

Konversationslexikon

Masera komplet, največja izdaja l. 1905, 24 knjig, se ugodno prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2924

Trapist sir Ia

v brezkonkurenčni kvaliteti, tudi v vaški količini po Din 31'90 za vs. trgovsko podjetje K. Mahorčič, Zarech, Petrova ulica 35. 2885

Lepa jedilnica

in slasvir, se prod. — Naslov pove uprava »Jutra«. 2850

Nemški štedilnik

skoraj nov, modern, fino emailliran in ponikljan, se prod. po nizki ceni. Natančneje v gostilni Zaverčnik, Orchovo, našta Slovaca. 2091

Prvovrstna gostilna

se da v najem. Letni konzum vino in piva 600 hl. Staro klavir, Lepo moderno poslopje, prvovrstna oprema. — Ponudbe na dr. Flego, Kočevje. 2015

Prodajam

Filmov za kino

več komedov, še malo rabljenih, prodam po zelo nizki ceni. Elektromotor 1/10 HP za vindečaljo. — Naslov pove uprava »Jutra«. 3002

Pletilni stroj

št. 5, 36 cm, se prod. — Nas

